

Mestna občina Kranj
Slovenski trg 1
4000 Kranj

Občinski program varstva okolja za Mestno občino Kranj

Domžale, maj 2010

oikos d.o.o.
jarška c. 30
tel: +386 (0) 722 64 900
fax: +386 (0) 721 48 07
info@oikos.si
www.oikos.si

Občinski program varstva okolja za Mestno občino Kranj - dopolnjen osnutek -

**Pripravljalavec
OPVO** Mestna občina Kranj
Slovenski trg 1
4000 Kranj

**Pripravljalavec
projekta** Oikos, svetovanje za razvoj, d.o.o.
Jarška cesta 30
1230 Domžale

Vodja projekta:

*Mojca Hrabar, univ. dipl. biol., M.Sc. Env. Manag.
(Oxon)*

Žig:

Sodelovali:

*Urša Šolc, univ. dipl. geog.
Andrej Stres, univ. dipl. pol.
Sabina Cepuš, univ. dipl. ekol.
Aleksandra Privšek, univ. dipl. geog.
Andreja Gregorič, dipl. ekon.
Anže Ulčar, dipl.kom.
Renata Rozman, univ. dipl. biol.
Gregor Trošt, abs. str.*

Projekt: Občinski program varstva okolja občine Kranj

Datum izvedbe: 15. maj 2010

**Številka
pogodbe:** 031 1101 09

Številka projekta: 1101/09

Ključne besede: Mestna občina Kranj , občinski program varstva okolja, okoljski cilji, kazalci stanja okolja, ukrepi, logični okvir programa, kakovost življenjskega okolja, degradirana območja

Povzetek

Vsebina

UVOD	1
1 OZADJE.....	1
ANALITIČNI DEL	2
2 TRENDI NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA V LOKALNIH SKUPNOSTIH, GLOBALNE POBUDE IN IZZIVI	2
2.1 <i>Ključni trendi v okolju</i>	2
2.2 <i>Globalne pobude</i>	5
2.3 <i>Pregled skladnosti Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj s programi in strategijami</i> 7	7
3 POVZETEK ANALIZE STANJA OKOLJA	7
3.1 <i>Ključni okoljski problemi</i>	7
3.2 <i>Analiza akterjev</i>	10
4 PREDNOSTNI PROBLEMI IN IZZIVI	12
STRATEŠKI DEL	13
1 VIZIJA	13
2 NAČELA	13
3 CILJI	13
4 STRATEGIJE	15
IZVEDBENI DEL	17
HORIZONTALNI UKREP: KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI	17
UKREP 1: MESTNA OBČINA KRANJ – NIZKOEMISIJSKA OBČINA	19
UKREP 2: ZDRAVO IN KAKOVOSTNO ŽIVLJENJSKO OKOLJE OBČANOV	27
UKREP 3: OKOLJSKO AKTIVNA OBČINSKA UPRAVA MESTNE OBČINE KRANJ	41
UKREP 4: PORABNIKI KOT ZGLED UČINKOVITE RABE NARAVNIH VIROV.....	50
5 STROŠKI IZVEDBE, ČASOVNI NAČRT IN VIRI FINANCIRANJA	56
PRILOGE	58
1 SKLADNOST STRATEGIJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA MOK S STRATEŠKIMI DOKUMENTI	58

UVOD

1 Ozadje

Občinski programi varstva okolja (OPVO) omogočajo boljši pregled nad problemi in potrebami varstva, smiselno načrtovanje aktivnosti in sredstev, namenjenih varstvu okolja. K izdelavi programa varstva okolja so mestne občine zavezane po 38. členu *Zakona o varstvu okolja /ZVO-1-UPB/ (Uradni list RS, 39/06)* ob smiselni uporabi določb 35., 36. in 37. člena tega zakona, ostale pa imajo možnost njegove priprave.

Priprava OPVO temelji na Priporočilih ministra za pripravo občinskih programov varstva okolja (Ministrstvo RS za okolje in prostor, 2006), ki podajajo okvirno vsebino in strukturo OPVO ter smernice za pripravo OPVO.

Nekako v istem času je Evropska komisija pripravila Tematsko strategijo za urbano okolje, ki predvideva, da bi vsa urbana območja z več kot 100.000 prebivalci morala pripraviti programe varstva okolja, skladne s štirimi okvirnimi vsebinskimi področji tematske strategije: sistemi in načrti ravnanja z okoljem, trajnostni transport, trajnostne metode in tehnike gradnje ter trajnostno urbanistično načrtovanje.

Slika 1: Shema priprave Občinskega programa varstva okolja za Mestno občino Kranj

Pri izvajanju OPVO je smiselno povezati vse občinske strukture, ne le Oddelek za okolje in prostor, z okoljskimi prioritetami OPVO in projekte, zajete v OPVO izvajati v povezavi z ostalimi projekti Mestne občine Kranj.

Mestna občina Kranj je l. 2009 pripravila Strategijo trajnostnega razvoja MOK (STR MOK), ki v dobršni meri zajema tudi cilje in ukrepe s področja varstva okolja. Strategija je bila pripravljena s sodelovanjem širokega kroga akterjev in predstavljena in usklajena z javnostjo in deležniki. OPVO je zato izhajal iz vizije in načel strategije ter se v osnovi držal njenih okoljskih ciljev in ukrepov, ki pa jih je nadgradil oz. natančneje definiral.

ANALITIČNI DEL

2 Trendi na področju varstva okolja v lokalnih skupnostih, globalne pobude in izzivi

2.1 Ključni trendi v okolju

Okolje je vse pogosteje tema političnih programov in ukrepov; ne le zato, ker gre za področje oz. vedo, ki se vse bolj uveljavlja in prinaša interdisciplinarni pristop, ampak tudi zaradi vse večjega števila oz. obsega elementarnih nesreč, ogroženosti in zmanjšane razpoložljivosti naravnih virov, kot so pitna voda, zdrava hrana in viri energije. Pregled poročil o stanju okolja na svetovni ravni, ravni EU in ravni Slovenije, pokaže nekaj ključnih trendov, ki so pomembni tudi za Mestno občino Kranj, njen nadaljnji razvoj ter kakovost življenjskega okolja njenih prebivalcev.

1. Prvič v zgodovini človeštva živi več ljudi v mestih kot na podeželju.

Po podatkih Združenih narodov je letos, 2009, prišlo do zgodovinskega preobrata: več kot 50% ljudi na svetu sedaj živi v urbanih naseljih, kar je pretežno posledica boljših zaposlitvenih in izobraževalnih možnosti, večje možnosti izbire, pa tudi prisilnih migracij. Ena od najbolj urbaniziranih celin je Evropa, saj pribl. 75 % njenega prebivalstva živi na mestnih območjih, do leta 2020 pa bo ta odstotek narasel na 80 %.

Zaradi hitre urbanizacije prihaja do spremembe rabe naravnih virov, preoblikovanja krajine ter spremembe kakovosti življenja ljudi. Povpraševanje po zemljiščih v mestih in okrog njih je pereč problem in širjenje mestnih območij in okolje sta postala pomemben predmet političnih razprav. Posledično postajata vedno pomembnejša načrtovanje razvoja mest, ne le prostorsko načrtovanje, in upravljanje z okoljem. Ključna izziva pri razvoju urbanih območij sta promet in zagotovitev prostora za stanovanjske soseske in dejavnosti. Nizka gostota prostorskega razvoja ima za posledico povečano porabo energije, virov, prometa in zemljišč, kar povečuje emisije toplogrednih plinov in onesnaževanje zraka ter obremenitev s hrupom pri stopnjah, ki pogosto presegajo zakonsko določene ali priporočene zgornje meje za zdravje ljudi.

Tudi zaradi tega ima trajnostni razvoj mest pomembno vlogo v politikah EU o okolju, regionalnem razvoju, zdravju in prometu, saj bi EU rada okrepila odgovornost mest na podlagi načela subsidiarnosti, ki zahteva, da se zadeve obravnavajo na najnižji pristojni ravni.

Strateški dokument:

Tematska strategija urbanega okolja (COM(2005) 718 končno)¹

2. Podnebne spremembe postajajo dejstvo.

Jasno je postalo, da morajo tako EU in države članice odločneje ukrepati, da bi lahko zagotovile 8-procentno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v obdobju 2008-2012 glede na vrednosti iz l. 1990, kot to zahteva Kjotski protokol.

Evropska komisija je zato l. 2008 objavila dokument »20 20 do 2020. Evropska priložnost glede podnebnih sprememb²«. V njem so jasno predstavljene ocene³, da bodo stroški, ki bodo nastali

¹ http://ec.europa.eu/environment/urban/pdf/com_2005_0718_sl.pdf

zaradi podnebnih sprememb, če ne bo ukrepanja, znašali 5%-20% svetovnega BDP, in da je tekma za vire energije vsako leto bolj napeta. Zato je potrebno ukrepanje proti podnebnim spremembam, ki bi temeljito spremenilo evropsko gospodarstvo in zahteva politično, družbeno in ekonomsko podporo. Na ta način bi se evropsko gospodarstvo tudi usmerilo v prihodnost in inovacije. Na podlagi teh ugotovitev sta bila oblikovana dva cilja:

- Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 20% do l. 2020 in
- 20% delež obnovljivih virov energije v energetske porabi EU do 2020.

Strateški dokument:

- Bela knjiga o prilagajanju podnebnim spremembam (COM(2009) 147/4)⁴
- Odločba št. 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov⁵

3. Poraba naravnih virov narašča.

Iz poročila agencije EEA o širjenju urbanih območij je razvidno, da je raba urbanih zemljišč neposredno vplivala na več kot četrtno ozemlja Evropske unije: med letoma 1990 in 2000 so se mestna območja razširila v obsegu, ki je petkrat večji od ozemlja širšega območja Londona. To se je zgodilo predvsem na nekdanjih kmetijskih zemljiščih, kar je imelo za posledico izgubo pomembnih storitev ekosistemov, kot so proizvodnja hrane, varstvo pred poplavami in biotska raznovrstnost. Zaradi sprememb življenjskega sloga in naraščajočega števila gospodinjstev se povečuje poraba vode, energije, prostora, posledično pa tudi skupna količina odpadkov in odpadnih vod.

Strateški dokument:

- Tematska strategija o trajnostni rabi naravnih virov (COM(2005) 670 končno)⁶
- Energetska politika za Evropo (COM(2007) 1 konč.)⁷
- Cilji »20-20-20«:
 - Časovni načrt obnovljive energije - Obnovljiva energija v 21. stoletju: izgradnja trajnejše prihodnosti (COM(2006) 848 konč.)⁸
 - Energetska učinkovitost: doseganje cilja 20-odstotnega deleža (COM(2008) 772 konč.)⁹

4. Ljudje smo vedno bolj mobilni, vedno bolj in dlje potujemo – tudi v vsakdanjem življenju.

Povečanje motoriziranega prometa je pomemben vzrok onesnaženosti zraka in težav v zvezi s hrupom, kar vodi tudi k zmanjšanju mirnih območij v naseljih, zaradi prostora za prometnice in parkirišča pa tudi k zmanjšanju razpoložljivih zelenih površin. Pojavlja se suburbanizacija - ljudje

² COM(2008) 30 final: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: 20 20 by 2020. Europe's climate change opportunity.

³ Stern Review on the economics of climate change, HM Treasury, 2006

⁴ http://ec.europa.eu/health/ph_threats/climate/docs/com_2009_147_en.pdf

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0136:0148:SL:PDF>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0670:FIN:SL:PDF>

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0001:FIN:SL:PDF>

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0848:FIN:SL:PDF>

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0772:FIN:SL:PDF>

se selijo iz mest v predmestja in na podeželje, to pa vodi k večji uporabi individualnih prevoznih sredstev, kar zaostruje sedanje težave.

Poročilo Onesnaženje zraka v Evropi v obdobju 1990–2004 je pokazalo, da kljub zmanjšanju emisij visoke koncentracije drobnih delcev in prizemnega ozona še vedno povzročajo težave v številnih mestih in na okoliških območjih. Zdaj je splošno priznано, da so drobni delci glavna nevarnost za zdravje ljudi zaradi onesnaženosti zraka. Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) ocenjuje, da bi bilo mogoče približno 100.000 smrti na leto pripisati onesnaženosti zunanjega zraka v evropskih mestih, kar pričakovano življenjsko dobo skrajša za povprečno eno leto.

Z Zeleno knjigo – Za novo kulturo mobilnosti v mestih bi EU rada spodbudila novo kulturo uporabe mestnega prometa, ki bo spodbudila takšno mobilnost, ki bi omogočila, da mesta postanejo bolj zelena, manj onesnažena, varnejša in dostopnejša za vse državljane.

Strateški dokumenti:

- Zelena knjiga Za novo kulturo mobilnosti v mestih (COM(2007) 551 konč.)¹⁰
- Šesti okoljski akcijski program Skupnosti 2002 – 2012 (sklep št. 1600/2002/EC)¹¹
- Direktiva 2008/50/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo¹²

5. Prebivalstvo v t.i. razvitem svetu, torej tudi v EU, se stara in gospodinjstva so vse manjša.

Vse manjša gospodinjstva in starajoče se prebivalstvo bodo v naslednjih desetletjih po pričakovanjih okrepili okoljske pritiske. Nadaljnji razvoj informacij, komunikacijskih storitev in tehnologije prinaša nove pomembne kvalitativne spremembe mestnih sistemov.

Manjšim gospodinjstvom ter starajočemu prebivalstvu bo treba prilagoditi tudi infrastrukturo (npr. zagotavljanje dostopnosti brez osebnih avtomobilov, dovolj velike in varne javne površine, dvigala, ograje) in okoljske storitve (npr. pogostnost odvoza odpadkov).

Strateški dokument:

Bela knjiga o prilagajanju podnebnim spremembam (COM(2009) 147/4)¹³

6. Globalizacija prinaša nove možnosti razvoja in komunikacije, a tudi večjo ranljivost.

Z globalizacijo se je povečala dostopnost naravnih virov, ki jih razvite družbe potrebujejo za sedanjo stopnjo blaginje, povečala se je hitrost in učinkovitost izrabe. Posledično pa se je povečala tudi ranljivost oskrbe z naravnimi viri; primer so posledice lanskih težav z dobavo zemeljskega plina iz Rusije, ki so jih občutili predvsem prebivalci držav na Balkanu, ob daljšem trajanju pa bi jih občutili tudi prebivalci Srednje Evrope. Zaradi ranljive oskrbe je ranljivo tudi gospodarstvo, odvisno od naravnih virov.

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0551:FIN:SL:PDF>

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:07:32002D1600:SL:PDF>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:152:0001:0044:SL:PDF>

¹³ http://ec.europa.eu/health/ph_threats/climate/docs/com_2009_147_en.pdf

Zaradi večje mobilnosti, pogostejših potovanj ter življenjskega sloga se je povečala ranljivost prebivalstva za različne bolezni; izbruhi lahko prenosljivih bolezni veliko hitreje prerasejo v pandemijo.

Strateški dokument:

- Tematska strategija o trajnostni rabi naravnih virov (COM(2005) 670 končno)
- Energetska politika za Evropo (COM(2007) 1 konč.)

2.2 Globalne pobude

2.2.1 Deklaracije in listine na ravni EU

Države članice EU so poudarile teritorialni pomen politike urbanega okolja za Evropo pri sprejemanju **Teritorialne agende Evropske unije in Leipziške listine o trajnostnih evropskih mestih** med neuradnim ministrskim srečanjem v Leipzigu leta 2007. Dogovorile so se o neprekinjenem delu v okviru predsedstev in razvile izvedbeni načrt.

Številni lokalni organi so razvili strategije in akcijske načrte na podlagi **Lokalne agende 21. Aalborška listina** je ena izmed najbolj znanih političnih izjav za lokalni trajnostni razvoj in jo je podpisalo več kot 2 500 lokalnih in regionalnih organov. Namen kampanje o trajnostnih mestih je pomagati lokalnim vladam po Evropi vključiti trajnost v najboljšo prakso.

Konvencija županov zavezanih lokalni trajnostni energiji¹⁴ je v luči Konference v Kopenhavnu trenutno najbolj znana aktivnost lokalnih skupnosti na področju varstva okolja: župani več kot 770 evropskih mest so podpisali Konvencijo županov, s katero se zavezujejo, da bodo šli še dlje od cilja zmanjšanja emisij ogljikovega dioksida (CO₂) za 20% do leta 2020, ki ga je določila Evropska unija (EU) v letu 2008. Iz Slovenije je edini podpisnik Mestna občina Ljubljana.

Ključni ukrepi, ki jih predvideva Konvencija županov, so predvsem ukrepi za energetske učinkovitost, projekti, povezani z obnovljivimi viri energije, in druge z energijo povezane pobude, ki jih je mogoče uvesti v različna področja dejavnosti občinskih uprav:

- Potrošniki in izvajalci storitev: Veliko javnih stavb porablja precejšnje količine energije za npr. gretje ali razsvetljava. Z uvedbo programov in ukrepov za varčevanje z energijo v javnih objektih je mogoče ustvariti znatne prihranke. Poleg tega občine izvajajo energetske intenzivne storitve kot sta javni prevoz in ulična razsvetljava, ki jih je mogoče izboljšati. Tudi če je organ oddal te storitve v izvajanje zunanjim izvajalcem, je mogoče uvesti ukrepe za zmanjševanje porabe energije prek javnih naročil za proizvode in storitve.
- Načrtovanje, razvoj in regulacija: Načrtovanje rabe zemljišč in organizacija prometnega sistema sta v pristojnosti občin. Strateške odločitve o mestnem razvoju, kot je preprečevanje širjenja mestnih območij, lahko zmanjšajo porabo energije v prometu. Občine lahko pogosto prevzamejo vlogo regulatorja, na primer z določanjem standardov energetske učinkovitosti ali vzpostavijo zahteve po vgraditvi opreme, ki uporablja obnovljive vire energije, v nove stavbe.
- Svetovanje, spodbujanje in zgledi: občine lahko prispevajo k obveščanju in spodbujanju prebivalcev, podjetij in drugih lokalnih akterjev k učinkovitejši rabi energije. Dejavnosti osveščanja so pomembne za pridobivanje podpore celotne skupnosti politikam za trajnostno energijo. Otroci so pomembna ciljna skupina za projekte za varčevanje z energijo in obnovljive vire energije: kar se naučijo v šoli, bodo uporabljali tudi v zunanjem svetu. Enako

¹⁴ Covenant of Mayors <http://engineers.ihs.com/news/climate-change/2009/eu-en-covenant-of-mayers-2-09.htm>

pomembno je, da organi delujejo zgledno in drugim dajejo vzor pri opravljanju dejavnosti, povezanih s trajnostno energijo.

- **Proizvodnja in dobava:** občine lahko spodbujajo lokalno proizvodnjo energije in uporabo obnovljivih virov energije. Lokalni ogrevalni sistemi s sočasno proizvodnjo toplote in elektrike, ki jih poganja biomasa, so dober primer. Občine lahko državljane spodbujajo k izvajanju projektov za obnovljivo energijo tudi tako, da lokalnim pobudam zagotavljajo finančno podporo.

2.2.2 Deklaracije in listine na globalni ravni

V zadnjem času se je tudi na globalni ravni oblikovalo nekaj pobud, ki podpirajo proaktivnost na lokalni ravni:

- **C40¹⁵:** skupina največjih svetovnih mest, ki so se zavezala ukrepati proti podnebnim spremembam, ki predvsem s pomočjo '*know-how*'-a in tehnične pomoči pomaga novim članom pri oblikovanju in izvajanju okoljskih projektov, predvsem na področju zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov.
- **Svetovni svet županov o podnebnih spremembah¹⁶** - World Mayors Council on Climate Change (WMCCC): zveza županov, ki zagovarjajo in podpirajo vključenost v aktivnosti za zmanjševanje vplivov na podnebne spremembe in za trajnostni razvoj.
- **ICLEI** - Lokalne oblasti za trajnostni razvoj povezuje mesta, regije in zveze zavezane trajnostnem razvoju. Organizacija samo sebe opisuje kot zvezo, zelo energično in fleksibilno gibanje ter učinkovito trajnostno in okoljsko agencijo, ki lokalne vlade povezuje v stremenju k trajnostnem razvoju.

2.2.3 Pilotni projekti

Predvsem na evropskem, pa tudi svetovnem nivoju poteka ali je bilo izvedenih kar nekaj projektov, s pomočjo katerih lahko lokalne skupnosti – občine izboljšajo varstvo okolja. Nekaj takih projektov je predstavljenih v spodnji preglednici.

Preglednica 1: pregled pilotnih projektov na področju varstva okolja v občinah

Projekt	Osnovne informacije
Okoljski pregled mest oz. urbanega okolja - Urban Audit http://www.urbanaudit.org/	<ul style="list-style-type: none"> • koordinira Eurostat • l. 2006 in 2007 je bilo vključenih 321 mest iz 27 držav EU, Norveške, Švice in Turčije • vsake 3 leta se zbirajo podatki o 250 indikatorjih z 9 področij, tako da je mogoča primerjava mest
Evropska mreža za znanje o urbanem okolju - European Urban Knowledge Network http://www.eukn.org/eukn/	<ul style="list-style-type: none"> • Sodeluje 17 držav • Namenjena predvsem izmenjavi znanja in izkušenj
Trajnostna orodja in cilji za Tematsko strategijo urbanega okolja - Sustainability Tools and Targets for Urban Thematic Strategy (STATUS) http://status-	<ul style="list-style-type: none"> • Zbiranje in analiza indikatorjev na 10 tematskih področjih • Načrtovanje aktivnosti na podlagi indikatorjev, primerjava zmanjšanja vplivov na okolje v posameznih mestih

¹⁵ <http://www.c40cities.org/>

¹⁶ <http://www.iclei.org/index.php?id=7225>

Projekt	Osnovne informacije
tool.iclei.org/content.php/frontpage/?p=1	
Načrt za energetska izboljšanja Barcelone 2002–2010	<ul style="list-style-type: none"> • Sprejet je bil odlok o obvezni uporabi sončne energije, • Vzpostavljena je bila služba za podporo in svetovanje občanom in podjetjem, pripravljenih nekaj demonstracijskih projektov, • Vzpostavljen je bil sistem spremljanja porabe energije in emisij. • V obdobju 2002 - 2006 je bilo inštaliranih 40.095 m² sončnih kolektorjev, rezultat je prihranek 32.076 MWh letno – dovolj za ogrevanje vode za 58.000 prebivalcev letno.
Londonški akcijski načrt za podnebne spremembe - London Climate Change Action Plan http://www.london.gov.uk/mayor/environment/climate-change/ccap/index.jsp	<ul style="list-style-type: none"> • London proizvede 8 % britanskih emisij CO₂ letno, vendar jih želi do leta 2025 s tem načrtom znižati na 60% ravni emisij iz l. 1990. • Aktivnosti vključujejo lokalno kogeneracijo toplote, »ozelenitev« stanovanjskih zgradb in poslovnih stavb, povečanje energetske učinkovitosti javnih stavb in bolj okolju prijazen transport.

2.3 Pregled skladnosti Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj s programi in strategijami

Pregledali smo skladnost Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj z različnimi programi in strategijami na nacionalni ravni in na ravni EU. Ugotovili smo, da je Strategija usklajena z njimi, le da so določena področja različno močno zastopana. Pregled je zaradi obsežnosti podan v prilogi.

3 Povzetek analize stanja okolja

Občinski program varstva okolja obravnava celotno občino Kranj. Nekateri okoljski problemi so zaradi dejavnosti in gostote poselitve izrazitejši v mestu Kranj kot v preostalih delih občine.

3.1 Ključni okoljski problemi

Vodni viri

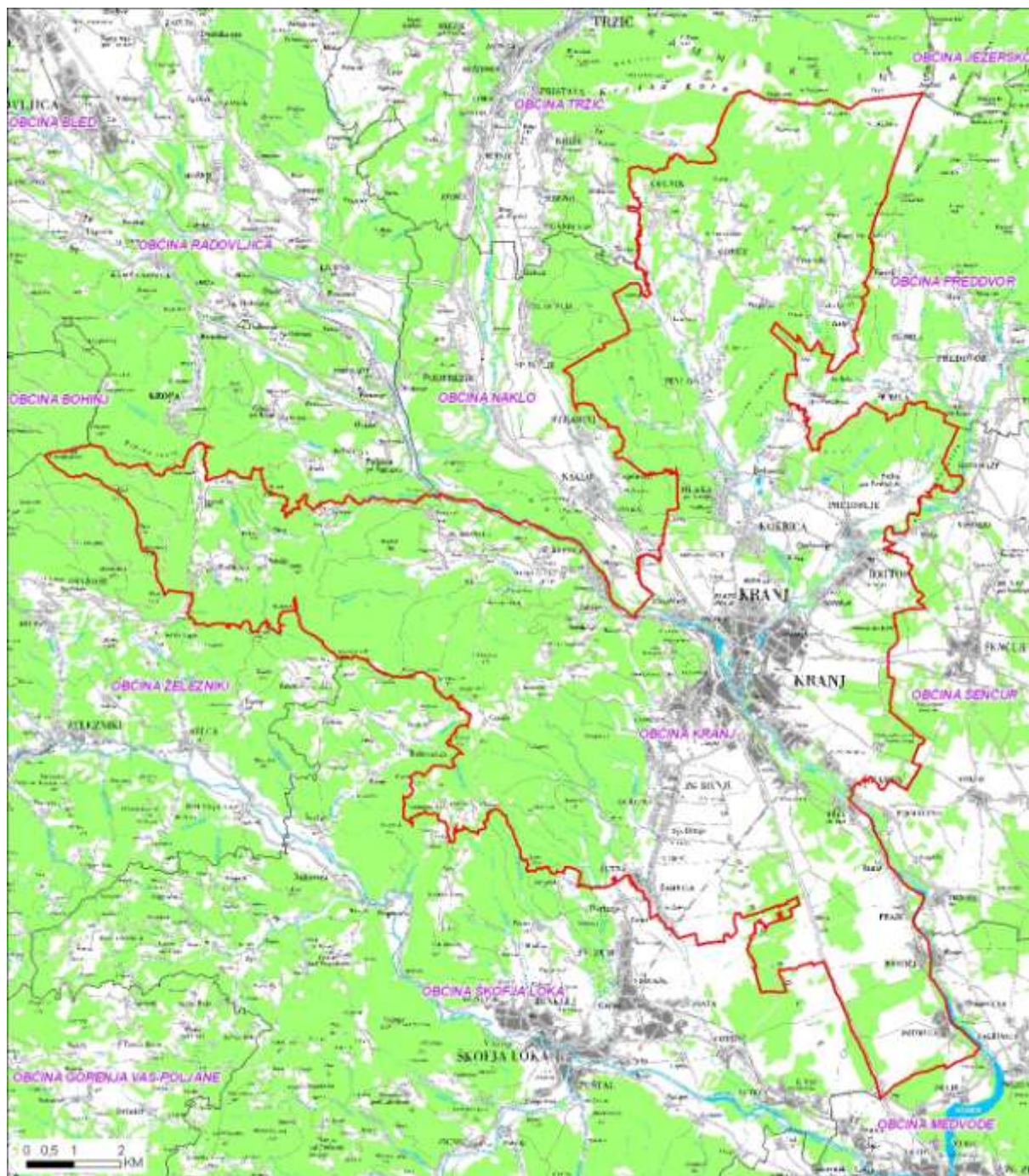
Vodni viri niso le na območju Mestne občine Kranj, zato je treba skrbno načrtovati njihovo varovanje in pri tem sodelovati s sosednjimi občinami. Upravljanje z vodnimi viri se izboljšuje, predvsem pri vaških vodovodih, večja se osveščenost glede porabe vode (individualni števeci, cena vode). Kmetovalci morajo pri opravljanju svoje dejavnosti spoštovati *Uredbo o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju* (Uradni list RS, št. 7/2010) in tako zagotavljati navzkrižno skladnost z vsemi predpisi, zato je možnost onesnaženja iz kmetijstva majhna in zgolj potencialna.

Vodovod in kanalizacija

Občina ima jasne načrte za vzpostavitev ustrezne komunalne opremljenosti na celotnem območju občine do l. 2017.

Raba energije

Mestna občina sledi Lokalnemu energetskega konceptu in povečuje učinkovitost rabe energije v javnih stavbah, od glavne občinske stavbe do bazena in drugih športnih objektov. Načrtovana je prenova javne razsvetljave, ki bo zmanjšala porabe energije in svetlobno onesnaževanje.

Slika 2: Mestna občina Kranj

Odpadki

Na področju ravnanja z odpadki zaenkrat še ni znano, kje bo regionalno odlagališče odpadkov in kakšna bodo razmerja med vsemi uporabniki odlagališča. Zaradi odpora krajanov ni mogoče dalje širiti odlagališča odpadkov v Tenetišah, ampak je potrebna sanacija in zapiranje odlagališča.

Mestna občina se tudi pri ureditvi centra za predelavo odpadkov srečuje z močnim »NIMBY« učinkom – odporom lokalnih prebivalcev. Potrebno je vzpostaviti temeljit nadzor nad odlaganjem odpadkov.

Hrup

Sistematičnih raziskav hrupa v Mestni občini Kranj še ni bilo, opravljene so bile posamezne meritve, na voljo so tudi podatki nekaterih podjetij o meritvah, ki jih opravljajo v okviru rednega monitoringa.

Promet

Medkrajevni avtobusni prevozi so neustrezno organizirani; enotna oz. povezana ponudba avtobusnih prevozov bi povečala njihovo priljubljenost. Mestni promet je zelo slabo razvit in malo uporabljan, izboljšanje mestnega prometa pa je v tesni povezavi z morebitnim zapiranjem centra mesta za osebni promet. Večjo uporabo železniškega prometa ter intermodalnost (kombinacijo vlaka in avtobusa) preprečuje slaba dostopnost železniške postaje in njena slaba povezanost z avtobusno postajo.

Skozi Mestno občino Kranj potekajo pomembni mednarodni prometni koridorji za cestni in železniški promet, zato ima po eni strani dobre možnosti za mobilnost prebivalstva in prometne povezave z okolico, po drugi strani pa je tranzitni promet vir hrupa in onesnaženja. Ureditev II. tira železniške proge Ljubljana – Jesenice bo znatno izboljšala pretočnost in zato tudi možnost uporabe železniškega javnega potniškega prometa.

Urbanistični načrt mesta Kranj, pripravljen v okviru Občinskega prostorskega načrta mesta Kranj predvideva ureditev dveh prometnih vozlišč na območju mesta Kranj, in sicer enega regionalnega pomena in drugega državnega ali celo širšega pomena¹⁷.

Slika 3: lokaciji prometnih vozlišč pri železniški postaji in na Zlatem polju, predvidenih v Urbanističnem načrtu Mesta Kranj

¹⁷ Povzeto po Urbanističnem načrtu Mesta Kranj, Občinski prostorski načrt mesta Kranj, RRD, 2009

Na območju železniške postaje naj bi se uredilo prometno vozlišče, ki bi vsebovalo več vrst javnega potniškega pormeta regionalnega pomena (vlak, avtobus). Območje bi se urejalo v povezavi s sanacijo degradiranega območja, poudarek pa bi bil na učinkovitih povezavah s sosednjimi območji, pa tudi peš premostitvi Savske doline preko Savskega otoka. Drugo prometno vozlišče, ki bi bilo državnega pomena, bi se ob izgradnji severne obvoznice in železniške proge uredilo na Zlatem polju; tudi tu bi bile urejene učinkovite povezave s sosednjimi območji. Obe prometni vozlišči bi vsebovali tudi primerno število parkirnih mest.

Zdravje prebivalcev in kakovost življenjskega okolja

V občini potekajo številne aktivnosti za preprečevanje zasvojenosti, aktivnost starejših, organizirano je ustrezno svetovanje za mlade. Po nekaterih podatkih je izkoriščenost rekreacijskih potencialov v Mestni občini nadpovprečna v primerjavi z drugimi slovenskimi občinami.

Naselja okoli Kranja so privlačna za poselitev tako zaradi ugodne lege, naravnega okolja kot zaradi cen nepremičnin, zato se vanje priseljujejo prebivalci ne le iz Kranja, ampak iz širše okolice, tudi iz Ljubljane. Mestno jedro Kranja pa je kljub urejenosti in kulturni dediščini manj privlačno za bivanje, saj je zaprto za promet in število storitvenih dejavnosti, predvsem manjših trgovin v njem upada. Upad storitvenih dejavnosti v celotnem središču Kranja je verjetno vsaj delno tudi posledica odpiranja trgovskih centrov na obrobju mesta, kar je povzročilo tudi nove prometne tokove in slabšo dostopnost storitev za določene skupine prebivalstva, predvsem za starejše.

Podjetja, industrija, obrt

V zadnjem času prihaja do selitev podjetij iz mesta Kranj v okoliške kraje oziroma občine, bodisi zaradi ugodnejših pogojev za delo bodisi zaradi pritiskov okoliških prebivalcev oz. neprimernosti stare lokacije (predvsem obrti v mešanih območjih, ki so zrasle in nimajo pogojev za širitev). Velika industrijska podjetja so podvržena rednemu inšpekcijskemu nadzoru in imajo dobro organizirane službe varstva okolja, malo gospodarstvo pa potrebuje še precej spodbude in predvsem informacij za uvajanje čistejših tehnologij, pa tudi pomoč za večje investicije.

Degradirana območja

Mestna občina Kranj ima nadpovprečno veliko degradiranih območij – območij, na katerih so v preteklosti bili predvsem industrijski obrati (pa tudi izobraževalni in športni objekti), ki pa so zaradi prestrukturiranja in družbenih sprememb sedaj pretežno zapuščeni ali pa jih uporablja množica malih uporabnikov.

Zaradi različnih problemov, predvsem glede dostopnosti, lastništva in upravljanja, je težko vzbuditi pozornost primernih uporabnikov; dodatne probleme je pričakovati zaradi stanovanjske gradnje na delih nekaterih degradiranih območij, zaradi česar bo na preostanek takega območja težko umestiti kakšno drugo dejavnost. Degradirana območja so lahko za Mestno občino priložnost za pritegnitev in ureditev popolnoma novih dejavnosti (npr. filmski studiji, izobraževalna središča ipd.).

3.2 Analiza akterjev

V spodnji tabeli je prikazana analiza akterjev na področju varstva okolja v MO Kranj. Gre za tiste organizacije, ki lahko s svojim delovanjem vplivajo na okolje in jih je zato pomembno upoštevati pri snovanju ukrepov.

Pri analizi sta bili ovrednoteni dve sestavini – interes in možnost vpliva. Za vsakega akterja je bilo ocenjeno, ali ima ali šibek močan interes za varovanje okolja. Poleg tega so bili razvrščeni glede na to, ali je njihov interes pozitiven (želijo aktivno ohranjati okolje) ali negativen (prizadevajo si

za aktivnosti, projekte, ki so v neskladju s stanjem okolja oz. varstvom okolja). Poleg interesa smo ovrednotili še možnost vpliva – ali je ta majhna (akter nima prave moči odločati o okolju ali izvesti projekte, ki bi znatno spremenili stanje) ali pa velika (akter ima moč in pristojnost za ukrepanje, sposoben je izvesti velike projekte in kompleksne aktivnosti za spremembo stanja okolja).

Analiza akterjev temelji na hitri oceni, podani na podlagi dosedanjih aktivnosti akterja, načel in ciljev njegovega delovanja in morebiti izraženega interesa v javnosti. Rezultati analize se lahko spremenijo na podlagi novih dejstev ali natančnejših informacij.

Preglednica 2: analiza akterjev na področju varstva okolja v Mestni občini Kranj

Možnost vpliva	Šibek interes		Močan interes	
	Negativen vpliv	Pozitiven vpliv	Negativen vpliv	Pozitiven vpliv
Majhna		<ul style="list-style-type: none"> • ARSO izpostava Kranj • MOP izpostava Kranj • MORS • GZS OE Kranj • OOOZ Kranj 		<ul style="list-style-type: none"> • Flora • Vigred • Zavod za šport • Zavod za turizem • Zavod za zdravstveno varstvo • LAS za preprečevanje zlorabe drog • Center za pomoč, terapijo in social. Rehabilitacijo • Društvo Škrlovec • BSC • LAS Gorenjska košarica • Združenje ekoloških kmetov Gorenjske • Gorenjsko ekološko združenje • Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj • Taborniki, skavti, planinska in turistična društva
Velika	<ul style="list-style-type: none"> • Podjetja v občini (industrija) • Domplan d.d. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovno zdravstvo Gorenjske • Zdravstveni dom Kranj • Sklad kmet. Zemljišč in gozdov 		<ul style="list-style-type: none"> • Alpetour • Elektro Gorenjska d.d. • Komunalno podjetje Kranj • Center za socialno delo • ZRSVN • ZVKD • ZGS

4 Prednostni problemi in izzivi

Mestna občina Kranj nima izrazitih okoljskih problemov, ki bi ogrožali zdravje prebivalstva. Problem odlaganja odpadkov se rešuje na regionalni ravni in ob pomoči države ter je dobro opredeljen v STR MOK, zato ga v OPVO nismo podrobneje vključevali.

Glede na stanje, razvojne trende in možnosti so za Mestno občino Kranj najpomembnejši naslednji izzivi:

- **Ureditev trajnostne mobilnosti:** trenutno je javni promet slabo urejen, zaradi selitve dejavnosti na rob Kranja in v poslovne cone izven Mestne občine ter sprememb življenjskega sloga pa promet na splošno narašča in je najhitreje rastoči sektor z znatnimi emisijami toplogrednih plinov. Mesto Kranj z okolico ima zaradi ravninske lege (z izjemo strue Save in Kokre) dobre možnosti za spodbujanje kolesarjenja in dostopnosti z javnim prometom. Ureditev II. tira železniške povezave Ljubljana – Jesenice bo omogočila nove možnosti urejanja železniškega potniškega in tovornega prometa ter olajšala organizacijo primestnega javnega železniškega potniškega prometa, zato je treba pravočasno poskrbeti za dostopnost in povezanost železniške postaje v Kranju s centrom mesta in ureditev drugih železniških postaj, da bi to možnost lahko kar najbolje izkoristili.
- **Ponovna uporaba degradiranih območij:** velike opuščene površine nekdanje industrijske dejavnosti so prepuščene stihijski rabi sedanjih uporabnikov, ob smiselnem upravljanju in viziji razvoja pa so lahko priložnost za razvoj novih dejavnosti in prihranek pri degradaciji naravnega okolja ter kmetijskih zemljišč. Lastniška razmerja so relativno ugodna, predvidoma pa ni večje kontaminacije območij in se zato lahko namenijo za različne, tudi neindustrijske dejavnosti.
- **Kakovostno življenjsko okolje:** mesto Kranj je po eni strani mesto mladih, saj številne šolske ustanove pritegnejo veliko število dijakov, študentov in dogajanja, po drugi strani pa se prebivalstvo stara. Stopnja hrupa v soseskah je verjetno previsoka, predvsem zaradi prometa, težave bodo nastopile tudi ob načrtovanju stanovanjskih sosesk tik ob industrijskih območjih. Nadpovprečno velike javne površine in število športnih objektov, obdanost z naravnim okoljem pa so ob primerni urejenosti, vzdrževanju ter motivacijskih aktivnostih priložnost za zagotovitev kakovostnega življenjskega okolja in preživljanja prostega časa za celotno Mestno občino.
- **Korak s svetovnimi trendi in sodelovanje v mednarodnih pobudah:** Mestna občina Kranj je bila v preteklosti znana po tehnološko zahtevni industriji, ki je bila odprta svetu. Smiselno bi bilo nadaljevati to tradicijo tudi na ravni skrbi za okolje in se tako odpreti širšim okoljskim pobudam in povečati prepoznavnost in učinkovitost občinske uprave na tem področju. Na globalni ravni varstvo okolja stopa v ospredje zaradi potencialnega učinka podnebnih sprememb, energetske krize, boja za naravne vire in globalne recesije. Mestna občina Kranj bo večji uspeh pri tem dosegla v sodelovanju z drugimi akterji, kot so lokalna energetska agencija, različna društva ipd.

STRATEŠKI DEL

1 Vizija

OPVO prevzema vizijo, oblikovano v Strategiji trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj, saj leta temelji na varstvu okolja v prepletu z zagotavljanjem družbenega in gospodarskega razvoja:

Kranj – odprto središče Gorenjske

Kranj bo rasel in se razvijal kot trajnostno, napredno in odprto središče Gorenjske.

Ustvarili bomo občino, ki bo:

- usklajeno razvila vse funkcije regijskega središča,
- omogočila visoko kakovost življenja današnjim in bodočim generacijam in hkrati varovala okolje,
- spoštovala in spodbujala znanje, inovativnost in ustvarjalnost,
- prednostno podpirala dejavnosti in območja, ki danes ne dosegajo svojih potencialov (kultura, turizem,...),
- zagotavljala pogoje za trajnostno gospodarsko rast.

2 Načela

Strategija trajnostnega razvoja MO Kranj (STR MOK) postavlja naslednja načela:

- **ohranjeno okolje, narava, krajina in zelene površine,**
- **odprtost, povezovanje, sodelovanje in vključevanje,**
- podjetništvo, samoiniciativnost, inovativnost,
- **znanje in ustvarjalnost kot gibalno razvoja,**
- kulturna dediščina, pripadnost, samozavest,
- **zdravje in varnost.**

Načela STR MOK so ustrezna z vidika varstva okolja in ohranjanja narave; tista, ki so še zlasti pomembna za varstvo okolja, so zgoraj označena s krepkim tiskom. OPVO zato povzema načela STR MOK.

Na podlagi vizije in načel ter ciljev STR MOK, ki se nananašajo na varstvo okolja, je bil oblikovan nabor ciljev občinskega programa varstva okolja ter nabor ukrepov.

3 Cilji

Na podlagi analize stanja, izhodišč in ciljev STR MOK ter delavnic smo oblikovali pet ciljev, ki so predstavljeni v nadaljevanju. Cilji so oblikovani tako, da Mestno občino Kranj usmerjajo v delovanje na tistih področjih, ki niso podrobno obravnavana v ukrepih STR MOK, ki pa so zaradi trendov, vplivov in možnosti ukrepanja pomembna za občino. Tako pri postavljanju ciljev niso bili posebej izpostavljeni urejanje odlaganja odpadkov ter urejanje odvajanja in čiščenja odpadnih vod, saj so le ti podrobno zajeti in definirani v projektih STR MOK. OPVO se bo izvajal na območju celotne občine, del aktivnosti pa bo usmerjen v samo mesto Kranj.

1. Zmanjšati vpliv na podnebne spremembe z zmanjšanjem emisij CO₂

S tem ciljem bo Mestna občina Kranj dosegla izboljšanje kakovosti življenjskega okolja in pripomogla k zmanjšanju vplivov, ki so pomembni na globalni ravni ter se tako vključila v globalno reševanje okoljskih problemov.

Za doseganje cilja je zelo pomembna ureditev energetske oskrbe občine (Lokalni energetski koncept) in ureditev prometa, znatno pa lahko pripomore tudi uvedba zelenih javnih naročil brez emisij CO₂.

Ta cilj zajema tudi naslednje cilje iz Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj:

- *izboljšati kakovost zraka z zmanjšanjem emisij CO₂ v mestu Kranj,*
- *do leta 2023 doseči 30 % znižanje porabe energije v javnih objektih,*
- *Povečati uporabo javnega prevoza s 4% na 20%«.*

Doseganje cilja bo pripomoglo tudi k izvedbi strateškega ukrepa 1.4.1. Zasnova trajnostne prometne politike MOK iz Strategije.

2. Okrepiti zdravje in kakovostno življenjsko okolje občanov

Mestna občina se bo aktivneje usmerila v zagotavljanje kakovostnega življenjskega okolja občanov; aktivnosti bodo obsegale širok spekter od zmanjšanja hrupa pa do urejanja zelenih površin in rekreacijskih poti.

Tako bo po eni strani postala znana kot prijetna in občanom prijazna občina, po drugi strani pa dosegla večjo aktivnost prebivalcev glede skrbi za zdravje in aktivno preživljanje prostega časa, dolgoročno pa tudi glede aktivnosti občanov pri skrbi za domači kraj.

Ta cilj zajema tudi cilj »Urediti mrežo zelenih površin in rekreacijskih poti« iz Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj. Doseganje cilja bo pripomoglo tudi k izvedbi naslednjih strateških ukrepov iz Strategije trajnostnega razvoja MOK:

- *5.1.4. Javno zdravje*
- *1.4.6. Mreža kolesarskih poti*
- *1.5.1. "Zeleni sistem", povezava mesta z naravo, varovanje narave in izjemne krajinske podobe*
- *1.5.2. Mreža peš poti: sprehajalnih, tekaških, tematskih in rekreacijskih poti z aktiviranjem predstavitve naravnih vrednot in primestnih gozdov*

3. Zagotoviti okvir za okolju prijazen razvoj Mestne občine Kranj

Mestna občina Kranj bo prispevala k sanaciji degradiranih območij ter tako smiselno usmerila razvoj na v preteklosti že pozidane in uporabljene površine. Poleg tega bo občina z uvedbo zelenih javnih naročil zmanjšala vpliv delovanja občinske uprave na okolje in usmerila delovanje občinske uprave v zagotavljanje takih oblik razvoja, ki bodo okolju prijazne.

Aktivnosti za doseganje tega cilja so posredno zelo povezane z aktivnostmi za doseganje cilja »Okrepiti zdravje in kakovostno življenjsko okolje občanov«.

4. Učinkovita raba naravnih virov s strani porabnikov

Občani s svojim načinom življenja znatno vplivajo na okolje. K zagotovitvi kakovostnega življenjskega okolja lahko zelo prispeva Mestna občina z izvajanjem določenih aktivnosti, vendar je zelo pomembno, da k temu prispevajo tudi občani.

Mestna občina lahko občane spodbudi k aktivnemu varovanju življenjskega okolja z različnimi osveščevalnimi dejavnostmi, promocijo določenih navad in življenjskega sloga ter z določenimi pogoji in usmeritvami za nadaljnji razvoj stanovanjskih in industrijskih območij.

Doseganje cilja bo pripomoglo tudi k izvedbi naslednjih strateških ukrepov iz Strategije trajnostnega razvoja MOK:

- 1.2.3. Uvedba trajnostnih pogojev in meril za gradnjo objektov
- 1.2.4. Orodja za okoljsko in trajnostno ozaveščanje

5. Obvladati okoljska tveganja na območju Mestne občine Kranj

Razvoj dejavnosti in poselitve prinaša določena okoljska tveganja, ki jih je smiselno čim bolj predvideti in obvladovati, da bi tako resnično zagotovili kakovostno življenjsko okolje. Okoljska tveganja, ki izhajajo iz industrije, nadzorujejo država in sama podjetja. Občina pa lahko prispeva k obvladovanju okoljskih tveganj s smiselnim prostorskim razvojem in ukrepi, kot je na primer zagotavljanje poplavne varnosti in preprečevanje erozije.

Doseganje cilja bo pripomoglo tudi k izvedbi naslednjega strateškega ukrepa iz Strategije trajnostnega razvoja MOK:

1.2.5. Varstvo pred škodljivimi vplivi voda (poplave, erozija ...)

4 Strategije

Za doseganje ciljev bo Mestna občina Kranj uporabila naslednje strategije:

1. Sodelovanje s sosednjimi občinami

Mestna občina Kranj je relativno majhna in njen razvoj je prepleten z razvojem in dejavnostmi sosednjih občin: številni prebivalci sosednjih občin delajo ali se šolajo v Mestni občini Kranj, po drugi plati pa so sosednje občine z razvojem gospodarske infrastrukture v zadnjem času pritegnile številne podjetnike iz Mestne občine Kranj, tako da je pretok aktivnosti in ljudi dvostranski.

Poleg tega mora Mestna občina Kranj zagotoviti osnovne gospodarske javne službe, kot so oskrba s pitno vodo ter ravnanje z odpadki, kar lahko glede na njene naravne danosti stori predvsem v sodelovanju s sosednjimi občinami. Zato je smiselno čim večje sodelovanje s sosednjimi občinami in povezovanje aktivnosti na področju varstva okolja, zagotavljanja kakovostnega življenjskega okolja in prostorskega načrtovanja.

2. Sodelovanje z ministrstvi

Ministrstva oblikujejo okoljsko, razvojno, prometno in druge politike, ki so pomembne za nadaljnji razvoj Mestne občine. Mestne občine na splošno imajo več pristojnosti in so za Ministrstva pogosto zanimiv sogovornik in partner za pilotne projekte, s katerimi se preverjajo nove oblike sodelovanja ali izvajanja določene politike. Poleg tega so ministrstva željna informacij »s terena« in rezultatov oz. podatkov, kako se neka politika, predpis obnese v praksi, kakšni so trendi na lokalni ravni in kakšno je mnenje občanov.

Aktivno sodelovanje z različnimi ministrstvi, predvsem pa Ministrstvom RS za okolje in prostor bi pomenilo Mestni občini zagotovilo zgodnje informacije o trendih na določenem področju in prihajajočih okoljskih, prostorskih in razvojnih politikah, pozitivno podobo v javnosti in proaktivnost.

3. Vključevanje deležnikov v izvajanje posameznih nalog projektov

Aktivno vključevanje deležnikov lahko znatno optimizira izvajanje posameznih nalog oz. projektov, saj so marsikdaj deležniki tisti, ki lahko s svojim znanjem in motivacijo presežejo delovanje Mestne občine in dosežejo precej boljše rezultate.

Z aktivnim sodelovanjem se obenem poveča poistovetenje deležnikov z občino, kraji kjer živijo in delajo ter z ostalimi prebivalci občine. Poleg tega deležniki vzamejo nek projekt »za svojega«, kar izboljša uporabo rezultatov projekta; pri določenem tipu projektov se lahko zmanjša tudi vandalizem in s tem stroški Mestne občine.

4. Proaktivna občinska uprava

Proaktivna občinska uprava je ključ do uspeha vseh projektov in programov, ne le Občinskega programa varstva okolja. Primeri iz drugih držav, predvsem iz skandinavskih držav in Velike Britanije kažejo, da proaktivno naravnane občinske uprave hitreje in lažje odpravljajo okoljske probleme ter se bolje spopadajo z okoljskimi izzivi, vključno s podnebnimi spremembami in njihovimi posledicami. Nekatere občine oz. mesta so zaradi svojih aktivnosti postala znana kot zgled drugim in tako dobila tudi nekakšno blagovno znamko (npr. Gradec, Avstrija – javni promet; Vaxjo, Švedska – ekobudžet, Barcelona, Španija – uporaba obnovljivih virov energije).

Mestna občina Kranj ima nekaj priložnosti, ki jih kaže izkoristiti: ima relativno mlado, vedoželjno ekipo ki jo zanimajo novi izzivi, pravkar prenavlja prostorske akte Mestne občine, dogajanje na področju ravnanja z odpadki in odlaganja odpadkov lahko postane precedens v Sloveniji in treba bo aktivno sodelovati z državo, ki načrtuje nekaj pomembnih infrastrukturnih objektov (2. tir železnice, povečanje letališča ipd.). Zato je smiselno, da se povezujejo različni oddelki občinske uprave in skupaj izvajajo aktivnosti, predvidene v STR in OPVO.

IZVEDBENI DEL

Ukrepi in projekti so bili oblikovani tako, da bo z njimi Mestna občina Kranj kar najučinkoviteje dosegla zastavljene cilje. Da ne bi prišlo do podvajanja s STR MOK, LEK in operativnimi programi Komunale Kranj, so ukrepi zajeli predvsem:

- aktivnosti na tistih področjih, ki niso podrobno obravnavana v ukrepih STR MOK. Zato ukrepi ne zajemajo urejanja zbiranja in odlaganja odpadkov ter urejanja odvajanja in čiščenja odpadnih vod, saj je le-to zajeto v projektih STR MOK in podrobnih operativnih programih Komunale Kranj.
- Aktivnosti, ki niso podrobno predpisane z zakonodajo. Tako npr. ukrepi in projekti ne zajemajo svetlobnega onesnaževanja, saj *Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja* (Ur.l. RS, št. 81/2007, 109/2007) natančno in strogo predpisuje obveznosti na tem področju. Poleg tega je prenova javne razsvetljave zajeta v LEK.

Horizontalni ukrep: Komunikacijske aktivnosti

Komunikacija z deležniki in njihovo vključevanje v posamezne projekte je bila v okviru načrtovanja OPVO za Mestno občino Kranj prepoznana kot ključna za uspešno izvedbo projektov in je v program vključena kot horizontalna vsebina. Kot taka se prepleta skozi vse posamezne projekte in jih pomaga koordinirati ter povezovati v smiselno celoto.

Zaradi pomena in širine nalog se za izvajanje komunikacijske aktivnosti določi telo oziroma oseba, ki bo zadolžena za to področje. Ta naloga se lahko dodeli osebi, ki je zaposlena v občinski upravi in ima dovolj časovnih in ostalih resursov za kvalitetno opravljanje dela. Osnovne naloge odgovornega za komunikacijo se delijo na naslednje kategorije:

a) Oblikovanje komunikacijske strategije OPVO Kranj

V komunikacijski strategiji se bodo oblikovale smernice za celostno in usklajeno komuniciranje projektov OPVO Kranj, kar bo zagotavljalo prepoznavnost in vzajemno delovanje posameznih projektov. Kot komuniciranje se razumejo vse aktivnosti sporočanja, sprejemanja informacij in obojestranske interakcije z občani in ostalimi deležniki o projektih OPVO Kranj.

b) Analiza, načrtovanje in izvajanje vključevanja deležnikov

Vključevanje deležnikov je na področju okoljskih projektov vse bolj priznано kot pomembna komponenta doseganja pozitivnih rezultatov, saj zagotavlja višjo kvaliteto, pripadnost in poistovetenje s projektom. V okviru analize je potrebno na eni strani določiti deležnike in jih okarakterizirati glede na njihove lastnosti, vplivnost, povezanost in interes za projekt. Po drugi strani pa je potrebno določiti širino in globino vključevanja deležnikov glede na kadrovske in finančne sposobnosti projekta. Vključevanje deležnikov namreč poleg vseh pozitivnih karakteristik prinaša tudi oteževalne okoliščine kot so možnosti konflikta in povečana kompleksnost. V fazi načrtovanja določimo orodja za izbiro, analizo in vključevanje deležnikov in jih v fazi izvajanja implementiramo.

Mestna občina Kranj bo posebno pozornost namenila usklajenemu delovanju vseh organizacij, ki se ukvarjajo z ekološkim svetovanjem in podporo občanom in podjetjem, kot so: lokalna energetska agencija, energetska pisarna, Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj ipd. Svoje aktivnosti za promocijo varstva okolja (ukrepa 4.1. in 4.2.) bo vodila tako, da bo skupaj s temi akterji občanom in podjetjem nudila celovito podporo, ki se dolgoročno lahko razvije v ekološko pisarno.

c) Izvajanje komunikacijskih aktivnosti pred, med in po izvajanju projektov

To vključuje:

- izdelavo in širjenje tiskovin
- izdelavo in urejanje spletne strani
- organizacijo prireditev
- komuniciranje z mediji

Izvajanje komunikacijskih aktivnosti se odvija na nivoju celotnega OPVO MOK in na nivoju posameznih projektov. Tako zagotovimo celostno in koordinirano komuniciranje izbranih tem. Aktivnosti na splošnem nivoju zajemajo predvsem vzpostavitev in vzdrževanje spletne strani, redno komuniciranje z mediji in eventualne dodatne aktivnosti, ki bi se določile v strategiji (npr. izdelava skupne brošure).

Ukrep 1: Mestna občina Kranj – nizkoemisijaska občina

Projekt 1.1. Izračun CO₂ in vključitev v mednarodne povezave za zmanjšanje vplivov na podnebne spremembe

Projekt:	Izračun CO ₂ in vključitev v mednarodne povezave za zmanjšanje vplivov na podnebne spremembe
Obdobje izvajanja:	2010 – 2013
Ocenjena vrednost:	40.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Podnebne spremembe so v preteklem desetletju postale dejstvo. Znanost še ugotavlja obsežnost vzrokov, medsebojno povezanost dejavnikov in obseg možnih posledic, vendar je spoznanje, da je treba ukrepati, že tu. Ukrepi obsegajo prilagajanje dejavnosti in življenjskega sloga ter uvajanje novih tehnologij; to pa ne prinaša le stroškov, ampak tudi koristi in prihranke, povezane z učinkovitejšo rabo energije, predvsem pa spremembo danes vsakdanjih navad in postopkov.

Države podpisnice Kjotskega protokola so se zavezale, da bodo do leta 2012 zmanjšale emisije toplogrednih plinov. Na letošnji 15. konferenci držav podpisnic Konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah, ki je bila decembra v Københavnu, so bili postavljeni okvirni cilji in strategije za nove načine zmanjševanja vplivov na podnebje; konferenca je po eni plati prinesla razočaranje zaradi medlosti rezultatov, po drugi plati pa je pokazala, kako pomembno je zavedanje, osveščenost in večja aktivnost na vseh nivojih.

Zaradi počasnosti ukrepanja številnih vlad se je v zadnjem času se je oblikovalo nekaj pobud, ki podpirajo proaktivnost na lokalni ravni: London, Växjö, Malmö, Modena, New York... so posamezne občine oz. mesta, ki so se vsako na svoj način aktivno lotila boja proti podnebnim spremembam. Številna mesta in regije so to priložnost prepoznale in se v boju proti podnebnim spremembam zaradi učinkovitosti in prenosljivosti povezujejo v različna omrežja, kjer so deležna tehnične in tudi finančne podpore. Tako se je oblikoval pojem nizkoemisijaska občine – občine, ki v okviru pristojnosti občinske uprave in možnosti na svojem ozemlju zmanjšuje vse vrste emisij – ne le emisij toplogrednih plinov, ampak tudi onesnaževal in odpadkov.

Mestna občina Kranj bi s takim pristopom postala dobro prepoznavna občina v širšem evropskem merilu, hkrati pa bi z vključevanjem v mednarodne povezave lahko bolje izkoristila potenciale svojih zaposlenih in različne finančne vire. Tako bi Mestna občina Kranj nadaljevala proaktivno pot, ki jo je med slovenskimi občinami začrtala z energetskega načrtovanjem.

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> • Ne vemo, koliko in kako dejavnosti na območju Mestne občine Kranj prispevajo k podnebnim spremembam. • Ne vemo, ali je potrebno ukrepati proti podnebnim spremembam tudi na lokalnem nivoju in kako. • Učinek vseh emisij (vključno z 	<p><u>CILJI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ovrednotiti prispevek k globalnim podnebnim spremembam z območja Mestne občine Kranj • Z vključevanjem v mednarodne aktivnosti oblikovati aktivnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u></p> <p>Ovrednotene bodo emisije CO₂ z območja celotne Mestne občine Kranj, s čimer bo razviden prispevek območja k podnebnim spremembam, Mestna občina pa se bo lahko</p>

<p>odpadki) je relativno slabo poznan v širši javnosti, prav tako javnost slabo pozna osebni prispevek vsakega posameznika, občana k emisijam.</p>	<p>primerjala s podobnimi občinami v Evropi in po svetu. Z vključitvijo v mednarodne povezave želimo predvsem doseči prenos idej in aktivnosti za zmanjšanje emisij CO₂, ki so vselej povezane tudi z drugimi okoljskimi ukrepi.</p> <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izračun emisij CO₂ za območje MOK do konca 1. 2010 • Vzpostavljeni stiki z različnimi organizacijami in združenji, ki so aktivni na področju zmanjšanja emisij in varstva okolja v lokalnih skupnostih.
--	--

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

Aktivnost 1: Izračun emisij CO₂ na območju Mestne občine Kranj

Izračunati je treba emisije iz različnih virov na območju Mestne občine Kranj, in sicer:

- Iz javnih stavb,
- Iz podjetij,
- Iz gospodinjstev,
- Iz prometa.

Vir podatkov za izračune so Lokalni nergetski koncept MO Kranj, statistični podatki, podatki gospodarskih javnih služb in podatki posameznih podjetij. Metodološko naj se izračun opira na preverjene metode in pristope, ki jih uporabljajo v tujini, npr. metodo Carbon Trust in različnih »ekokalkulatorjev«, dostopnih preko spleta. Vse vire podatkov o emisijah in podatkov, uporabljenih v izračunih (npr. povprečne emisije osebnih avtomobilov) je treba zabeležiti in prikazati metodo izračuna. Zagotovo se bodo pojavile težave z zagotavljanjem dovolj kakovostnih podatkov; v takem primeru je treba najti alternativni način izračuna in pojasniti njegovo uporabo.

Izračun bo pokazal emisije CO₂/prebivalca in jasno pokazal dejavnosti, ki so največji vir emisij. Rezultate se primerja z rezultati primerljivih občin na evropski ravni in opredeli, na katerih področjih je smiselno ukrepati – katere dejavnosti imajo največje emisije, pri katerih med njimi je občina najbolj pristojna za ukrepanje in kako naj ukrepa. Ključne možnosti ukrepanja so:

- Zagotovitev energetske učinkovitosti javnih zgradb in izboljšanje energetske učinkovitosti občinske uprave: Mestna občina Kranj je med najaktivnejšimi slovenskimi občinami na tem področju in smiselno bi bilo, da še naprej obdrži to vlogo;
- organizacija prometnega sistema in z njo povezano načrtovanje rabe zemljišč, ki bo omogočilo smiselne linije mestnega potniškega prometa in dostopnost s kolesarskimi potmi in pešpotmi;
- spodbujanje energetske učinkovitosti gospodinjstev in podjetij. Mestna občina Kranj je že ustanovila lokalno energetska agencijo, ki naj bi imela aktivno vlogo na tem področju. Sem spada tudi možnost kogeneracije in skupnega daljinskega ogrevanja podjetij (proizvodnje) in bližnjih stanovanjskih sosesk;
- spodbujanje rabe obnovljivih virov energije v javnih zgradbah, gospodinjstvih in podjetjih. Tudi na tem področju lahko lokalna energetska agencija odigra pomembno vlogo.

Aktivnost 2: načrt za redno spremljanje emisij CO₂ in vrednotenje ukrepov

Mestna občina Kranj na podlagi izračunov in ugotovitev vzpostavi sistem, s katerim lahko redno spremlja emisije CO₂. Redne evidence bodo osnova za pripravo oziroma dopolnjevanje

aktivnosti, ki jih bo občina izvajala na področju varstva okolja. O rezultatih bo občina obveščala občane in podjetja ter druge zainteresirane najmanj vsaki dve leti, saj je to obdobje v katerem lahko pričakujemo merljive spremembe.

Aktivnost 3: vključitev v mednarodne povezave za zmanjšanje vplivov na podnebne spremembe

Na podlagi rezultatov je treba pretehtati, v katere mednarodne povezave naj se vključi Mestna občina, da bo s pomočjo sodelovanja v njih pridobila največ koristnih informacij in uporabnih rezultatov za nadaljnji razvoj in zmanjšanje emisij CO₂. Možnosti je več:

- Konvencija županov zavezanih lokalni trajnostni energiji,
- Skupnost Ecobudget mest,
- Mesta z zelenimi javnimi naročili.

Župan določi osebo, ki bo skrbela za sodelovanje v izbrani organizaciji in pripravila vse potrebno za članstvo v njej. Odgovorna oseba potem tudi skrbi za obveščanje ostalih zaposlenih v občinski upravi o novostih, rezultatih ipd., poskrbi za udeležbo sodelavcev na pomembnejših srečanjih glede na vsebino in želene rezultate ter skrbi za informiranje tujih partnerjev.

Aktivnosti	Aktivnost 1: Izračun emisij CO ₂ na območju Mestne občine Kranj Aktivnost 2: načrt za redno spremljanje emisij CO ₂ in vrednotenje ukrepov Aktivnost 3: vključitev v mednarodne povezave za zmanjšanje vplivov na podnebne spremembe
Pogoji za izvedbo	<ul style="list-style-type: none"> • dostopnost podatkov in kakovostne baze podatkov • sodelovanje vseh »lastnikov« podatkov, vključno z gospodarskimi javnimi službami in podjetji • Razumevanje globalnih trendov in sprememb
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • manjše emisije CO₂/prebivalca • vključenost v vsaj 3 mednarodne povezave in/ali projekte • pozitivna podoba občine v javnosti, med drugimi občinami ter v državi na sploh
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • količina emisij CO₂ na prebivalca (ton/leto)
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj
Prioriteta	Zelo pomembno

Projekt 1.2. Zmanjševanje izpustov CO₂ v prometu v Mestni občini Kranj

Projekt:	Zmanjševanje izpustov CO₂ v prometu
Obdobje izvajanja:	2010 – 2013
Ocenjena vrednost:	460.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Mestna občina Kranj (MOK) je upravno, gospodarsko in kulturno središče Gorenjske, kar posledično seveda pomeni sorazmerno visoko prometno obremenitev. V grobem promet lahko razdelimo predvsem na tranzitni, migratorni in lokalni, vsem skupna značilnost pa je, da promet narašča.

Velik delež negativnih okoljskih vplivov prispeva predvsem tranzitni promet, saj skozi MOK poteka X. evropski cestni in železniški koridor, v neposredni bližini pa je tudi največje slovensko letališče Brnik. Največ cestnega tranzitnega prometa poteka na avtocestnem odseku A2 Ljubljana – Jesenice, del pa tudi v smeri proti Škofji Loki in v smeri proti letališču Brnik. Tranzitni železniški promet se odvija na relaciji Jesenice-Kranj-Ljubljana in vključuje tudi mednarodne linije. Ugodne prometne povezave povzročajo tudi visok migratorni promet v in iz mesta, predvsem na relacijah Kranj-Jesenice in Kranj-Ljubljana. Količino migratornega prometa povečuje tudi slabo urejen in neuskkljen javni promet.

Znotraj MOK je prometna ureditev problematična, sam promet pa večinoma narašča (razen na območju, kjer se zmanjšuje stopnja gospodarske dejavnosti in s tem zaposlenih oseb, npr. Labore). Težavna je predvsem geografska lega ožjega mesta na sotočju Kokre in Save ter precejšnja reliefna razgibanost terena. Predvsem dolina Save je z vidika trajnostnega prometa slabo urejena in skupaj s slabo urejenim javnim prevozom "spodbuja" vstop v mesto predvsem z osebni vozili. Posledice so predvsem velika obremenjenost cest in parkirišč ožjega dela mesta. Problematična je tudi oddaljenost železniške postaje od centra mesta in njena ločenost od glavne avtobusne postaje, kar dodatno zmanjšuje zanimanje lokalnih, migratornih in tranzitnih potnikov za uporabo javnih prevoznih sredstev.

Zaradi naštetih dejavnikov je promet v MOK sorazmerno gost in predstavlja pomemben vir emisij CO₂. Za urejanje problematike je občina sprejela več ukrepov, predvsem s perspektive reševanja prostorske in fizične problematike ter ne toliko s stališča zmanjševanja izpusta CO₂. Ne glede na cilje pa bi kakršnokoli zmanjševanje prometa pozitivno vplivalo tudi na to področje.

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> • Promet v Mestni občini Kranj je glavni vir CO₂. • Promet je neprimerno urejen, infrastruktura preobremenjena, javni promet pa neprijazen do uporabnika. • Površine in prometna infrastruktura za kolesarje in pešce so slabo urejeni in nepovezani. • Prometna obremenjenost v Mestni občini Kranj je prevelika. • Delež uporabe osebnih vozil v primerjavi z 	<p><u>CILJI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmanjševanje izpustov CO₂ na področju prometa • Povečanje uporabe javnega prometa in zmanjšanje deleža uporabe osebnih vozil • Povečanje uporabe alternativnih oblik prometa brez izpustov CO₂ (kolesarjenje, hoja,...) • Zmanjšanje prometa v ožjem delu mesta Kranj • Spodbujanje uporabe sodobnih vozil z

<p>ostalimi prevoznimi sredstvi je prevelik.</p>	<p>nižjimi izpusti CO₂</p> <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u> Projekt je zasnovan s ciljem zniževanja emisij CO₂, vendar bodo pozitivni rezultati imeli širše razsežnosti tudi na področju zmanjševanja hrupa, onesnaževanja in dviga kakovosti življenja.</p> <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Posodobljen sistem linij in izvajanja javnega prevoza do začetka l. 2011 • Študija izvedljivosti za potniški center do začetka l. 2011 • Priprava dokumentacije za potniški center do l. 2013 • Postavitev koncepta in pridobitev dokumentacije za ureditev kolesarskih in pešpoti v Kranju do konca l. 2011 • Ureditev kolesarskih in pešpoti do konca l. 2012
--	---

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

Aktivnost 1: Posodobitev sistema javnega prevoza

Slaba organiziranost, redke povezave, slaba pokritost in posledično nizka stopnja uporabe javnega prometa so bili prepoznani kot dejavniki, ki v precejšnji meri pripomorejo k preveliki rabi osebnih vozil za lokalne in migracijske poti. Povečanje rabe javnih prevoznih sredstev bi torej pripomoglo k uresničevanju ciljev.

Mestna občina Kranj bo najprej pripravila temeljito analizo stanja in možnosti na področju javnega prevoza, pri čemer se bo osredotočala predvsem na lokalni in dnevni migratorni promet v in iz mesta. V fazi analize bo poizkušala ugotoviti razloge za njegovo nizko uporabo. Na področju migratornega prometa bo sodelovala z Direkcijo Republike Slovenije za ceste, prevozniki, ki delujejo na območju in zainteresiranimi javnostmi, predvsem predstavniki večjih podjetij in sindikatov. Na področju mestnega javnega prometa bo sodelovala z izvajalcem, torej podjetjem Alpetour, in lokalno javnostjo.

Na podlagi pridobljenih podatkov bo Občina oblikovala nadaljnje korake. Predvsem se bodo določile ključne točke, ki jih mora dosežati javni prevoz in vzpostavile redne in strateško načrtovane linije do (prek) teh točk. Strateško načrtovanje linije zajema predvsem določanje optimalne trase in vrste njenega poteka (krožna ali X linija) in upoštevanje urnikov preostalega javnega transporta (primestni avtobusi in vlaki). V tem pogledu se bo Aktivnost 1 navezovala tudi na Aktivnost 2, ki predvideva izgradnjo Potniškega centra na območju železniške postaje. Pomembno bo sodelovanje z izvajalci javnega prevoza in doseganje zelene učinkovitosti ob ekonomski izvedljivosti ter dogovor o sistemu plačevanja (npr. pri prestopanju, v kombinaciji z vlakom). Poleg tega bo pomembno tudi sodelovanje z velikimi podjetji (npr. Sava, Iskra), da bi se zagotovili primerni urniki in kapacitete, zaradi česar bi se ljudje lažje odločili za javni prevoz na delo. Proučiti je treba tudi možnost sofinanciranja mestnih linij s strani nakupovalnih središč in povezati posamezne iniciative.

V zadnjem obdobju poklicno in družabno življenje vse močneje gravitira na obrobje mesta, predvsem v smeri Šenčurja. Razlog so številni trgovski centri in nova blokovska naselja, ki oboji potrebujejo dobro prometno povezavo z mestom. V zvezi s tem se bodo preučile možnosti in trgovskim centrom predlagalo njihovo vključevanje v financiranje vzpostavitve rednih linij.

Aktivnost 2: Vzpostavitev potniškega centra na območju železniške postaje in ureditev dobrih povezav s ključnimi območji

Oteževalna okoliščina za povečanje uporabe javnega transporta v Mestni občini Kranj je tudi strateško slaba pozicija avtobusne in železniške postaje. Prva je locirana v neposrednem centru mesta, kar dodatno prispeva k povečanemu prometu v tem delu, medtem ko je druga sicer postavljena na obrobje mesta, vendar je težko dostopna in predvsem slabo povezana z mestom. Dodatna ovira je tudi relativno velika razdalja med obema postajama, kar onemogoča vzpostavitev celostnega sistema javnega prevoza.

Rešitev omenjenih težav bi bila vzpostavitev potniškega centra na območju železniške postaje. Ta bi predstavljal vozlišče javnega in osebnega prometa po cestah in železnici. Lokacija železniške postaje je primerna predvsem zaradi:

- Lokacije na obrobju mesta, ki je primerna za tovrstno infrastrukturo;
- razpoložljivih degradiranih industrijskih in skladiščnih površin, ki bi s tem pridobile primerno funkcijo in
- primerne lokacije za gradnjo garažne hiše.

Poleg prednosti pa ima lokacija tudi nekaj pomanjkljivosti, predvsem:

- Slabe prometne povezave z mestom, omejene na motoriziran in predvsem osebni promet;
- neprikladen dostop za primestni promet in
- težavnost terena, ki otežuje rešitev prvih dveh pomanjkljivosti.

Vzpostavitev potniškega centra bi vsekakor imela pozitiven učinek za zniževanje izpustov CO₂ v MOK, še posebej ob izgradnji garažne hiše. Predvsem bi bil velik del motoriziranega prometa namesto v center mesta usmerjen na obrobje, kar bi močno zmanjšalo obremenitev cest in parkirišč. Centralno vozlišče osebnega, železniškega in mestnega ter primestnega javnega prometa, bi pozitivno vplivalo tudi na uporabo javnega transporta. Tako lahko ugotovimo, da bi bile pozitivne posledice izgradnje takega centra na zmanjševanje emisij CO₂ tako neposredne kot posredne in v vsakem primeru večdimenzionalne. Seveda pa bi bilo za njegovo učinkovitost potrebno zagotoviti primerne povezave z mestom in ustrezno koordiniran celostni sistem javnega prevoza.

Vzpostavitev potniškega centra je finančno in organizacijsko zahteven projekt. V okviru Aktivnosti 2 bo MOK definirala cilje ureditve potniškega centra, analizirala stanje in potrebe po ustanovitvi potniškega centra, preučila izvedljivost projekta in aktivno pristopila k pridobivanju partnerjev. Delovna skupina, ki se bo na MOK ukvarjala s tem, bo v analizo situacije vključila pomembne deležnike in strokovno javnost s prometnega, urbanističnega in okoljskega področja.

Aktivnost 3: Vzpostavitev učinkovitega in uporabnikom prijaznega sistema kolesarskih poti in pešpoti

Kvalitetna infrastruktura za pešce in kolesarje in nasploh tej ciljni skupini prijazna ureditev prometa bo veliko pripomogla k uresničitvi projekta, torej zmanjšanju deleža uporabe osebnih vozil v prometu in posledično zniževanju izpustov CO₂. V okviru te aktivnosti gre predvsem za ureditev kolesarskih poti in pešpoti v samem mestnem jedru Kranja, pri čemer so ključna naslednja izhodišča:

- Vzpostavitev primernih povezav za pešce in kolesarje med železniško postajo (ali potniškim centrom) in mestom. Ta je zahtevna predvsem zaradi strmega vzpona iz doline Save v mesto in bo zahtevala učinkovito rešitev.
- Povezovanje novega sistema poti z obstoječimi, ki so razdrobljene in večinoma potekajo po okolici mesta.
- Ustrezno načrtovanje in opremljanje novih kolesarskih in pešpoti, ki bo potencialnim in obstoječim uporabnikom predstavljalo primerno alternativo motoriziranemu prometu.
- Ureditev kolesarnic ob postajališčih in zagotovitev varnosti na postajališčih.

Aktivnost 4: Vključevalne, svetovalne in izobraževalne aktivnosti za občane in vključevanje državnih institucij

Komunikacija in vključevanje deležnikov je horizontalna tema oz. ena od strategij OPVO MOK in je kot taka sestavni del aktivnosti vseh projektov. Kljub temu smo jo v okviru projekta Zmanjševanje izpustov CO₂ v prometu vključili tudi kot neodvisno aktivnost. Razlog za to je, da v tem primeru ne gre za podporno temveč za samostojno aktivnost, ki bo veliko pripomogla k uresničevanju ciljev projekta. Občani in dnevni obiskovalci MOK so namreč ciljna javnost projekta zmanjševanja izpustov CO₂, od katerih je ključno odvisna njegova uspešnost in Aktivnost 4 je v največji meri usmerjena prav v spreminjanje njihovih potovalnih navad in življenjskega stila.

Vzpostavitev sistema za informiranje in izobraževanje občanov je potrebno za koordinirano vključevanje pomembnih deležnikov v različne faze projekta. Ta del Aktivnosti 4 se bo izvajal v okviru komunikacijskih aktivnosti Delovne skupine za izvajanje OPVO Kranj. Za potrebe projekta Zmanjševanje izpustov CO₂ v prometu bo Delovna skupina izvajala oziroma izdelala:

- Načrt vključevanja javnosti v različne faze Aktivnosti 1, 2 in 3;
- Jasne pogoje oz. zahteve glede oglaševanja oz. objavljanja urnikov javnega potniškega prometa (npr. vzpostavitev spletne strani, možnost SMS obveščanja o prihodih, kako morajo biti objavljene urniki ipd.);
- Tiskovine (brošure, letaki, plakati) za promocijo uporabe javnega transporta, kolesarskih in pešpoti in nasploh okolju prijaznega transporta;
- PR članke za lokalne, regionalne in nacionalne medije;
- Izobraževalne aktivnosti (delavnice, prireditve, predstavitve,...) v okviru katerih bo promovirala uporabo javnega transporta, kolesarskih in pešpoti in nasploh okolju prijaznega transporta;
- Ostale komunikacijske aktivnosti.

V okviru Aktivnosti 4 je predvideno tudi vključevanje institucij na ravni države. Ker so določeni projekti (npr. izgradnja potniškega centra) neizvedljivi zgolj v režiji MOK, je v tem pogledu načrtovano predvsem aktivno sodelovanje posameznikov in organizacij s kompetentnimi političnimi in gospodarskimi organizacijami za povečanje možnosti izvedbe projektov.

Aktivnosti	Aktivnost 1: Posodobitev sistema javnega prevoza in spodbujanje občanov k njegovi uporabi Aktivnost 2: Vzpostavitev potniškega centra na območju železniške postaje in ureditev dobrih povezav s ključnimi območji Aktivnost 3: Vzpostavitev učinkovitega in uporabnikom prijaznega sistema kolesarskih poti in pešpoti Aktivnost 4: Vključevalne, svetovalne in izobraževalne aktivnosti za občane in politično vključevanje državnih institucij
Pogoji za	Aktivnost 1: Potrebno je pridobiti pomembnejše gospodarske družbe (večja

izvedbo	podjetja, trgovski centri), da aktivno sodelujejo v projektu Aktivnost 2: Pridobivanje potrebne projektne in investicijske dokumentacije ter sodelovanje države Aktivnost 3: Pridobivanje potrebne projektne in investicijske dokumentacije, pridobivanje soglasij, nakup zemljišč Aktivnost 4: Potrebno je vključevanje javnosti ter kompetentnih posameznikov in organizacij
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • manjše emisije CO₂ iz prometa • manjša gostota prometa v mestu • boljša pokritost lokalnih in primestnih točk z javnim transportom • večja uporaba javnega transporta • večja uporaba kolesarskih in pešpoti • večja osveščenost in pozitivna naravnost občanov do projekta zmanjševanja izpustov CO₂ iz prometa
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • skupna količina emisij CO₂ iz prometa (ton/leto) • število vozil na merilnih točkah v mestu (št. vozil/dan) • število linij javnega transporta (št. linij) • dolžina kolesarskih poti in pešpoti (km) • stopnja seznanjenosti in odnos občanov do projekta
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj
Prioriteta	Zelo pomembno

Ukrep 2: Zdravo in kakovostno življenjsko okolje občanov

Projekt 2.1. Strateška karta hrupa za območje Mestne občine Kranj

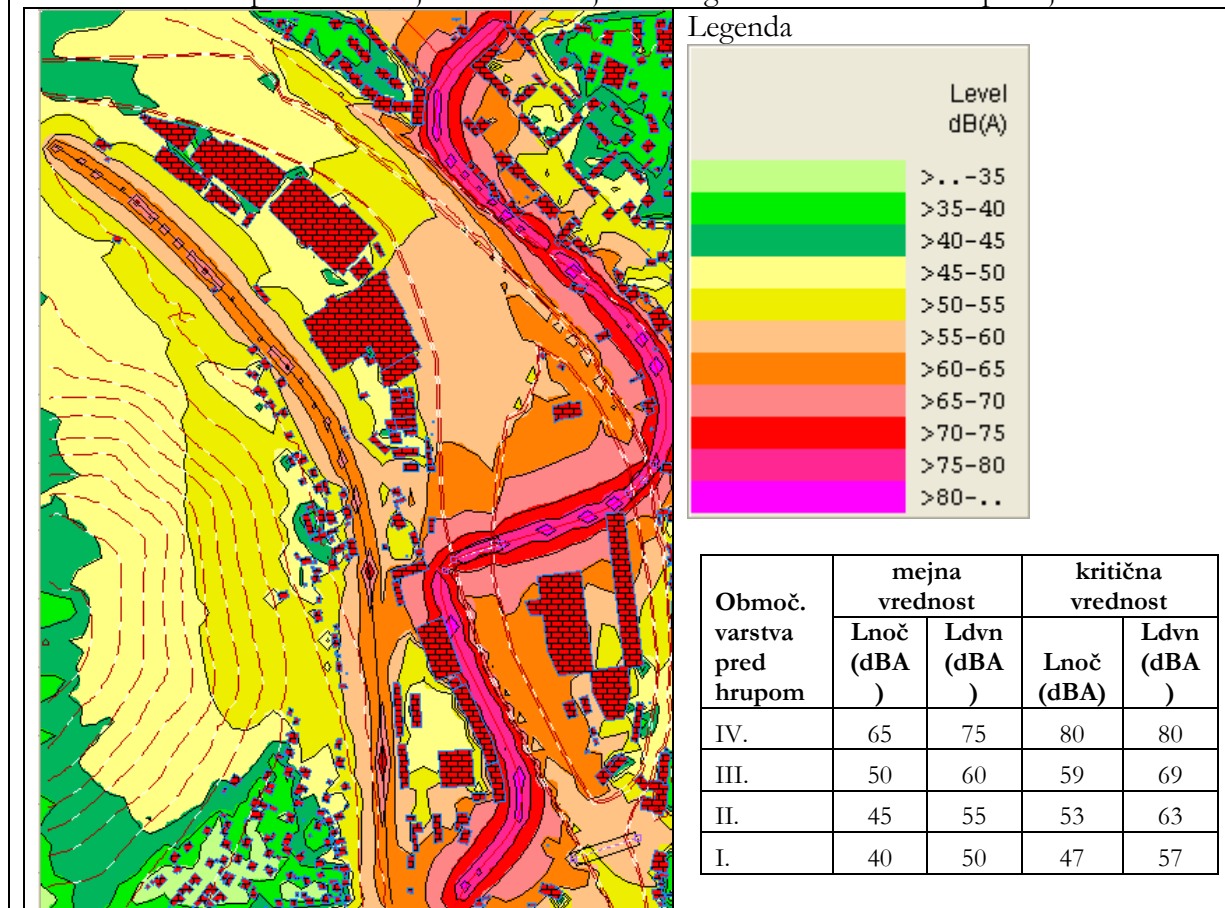
Projekt:	Strateška karta hrupa za območje Mestne občine Kranj
Obdobje izvajanja:	1.1.2010 – 1.1.2012
Ocenjena vrednost:	30.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Strateška karta hrupa je karta, namenjena splošni oceni o izpostavljenosti hrupu na posameznem območju zaradi različnih virov hrupa ali oceni celotne obremenjenosti s hrupom na tem območju. Strateška karta hrupa nudi strokovno podlago pri izdelavi občinskega prostorskega načrta (OPN), je podlaga za pripravo Operativnega programa varstva pred hrupom, omogoča vpogled v stanje obremenjenosti s hrupom na območju občine, število prebivalcev, stanovanj, bolnišnic in šol, ki so izpostavljeni prekomernemu hrupu ter informiranju javnosti.

V Mestni občini Kranj je veliko prometnih odsekov, ki predstavljajo velik vir hrupa v okolju. Skozi občino poteka tudi zelo obremenjena železniška povezava Jesenice – Ljubljana, ki je del X. prometnega koridorja. V občini se nahaja tudi precej virov hrupa iz gospodarskih, poslovnih, obrtnih oz. industrijskih dejavnosti. Do sedaj ni bilo izvedenih meritev hrupa, ki bi pokazale obremenitev prebivalcev s hrupom, niti se niso izvajali širši ukrepi ali akcije za zmanjševanje hrupa na izvoru oz. na obremenjenem objektu (razen na območju avtoceste).

Primer: model hrupne obremenjenosti območja Savskega otoka in železniške postaje

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> • več kot 10 pomembnih cest, ki predstavljajo velik vir hrupa in potekajo skozi oz. v bližini naseljenih območij • zdravstveni dom Kranj leži v neposredni bližini prometne ceste • posamezne osnovne in srednje šole izpostavljene hrupu cestnega prometa, • stara naselja in novogradnje neustrezno umeščena v bližino cest • mešana območja stanovanjskih površin in gospodarske/obrtne dejavnosti 	<p><u>CILJI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izdelati kvalitetno strateško karto hrupa, ki bo temeljna strokovna podlaga za nadaljne prostorsko planiranje in za Program ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje hrupa v Mestni občini Kranj • zmanjšanje ravni hrupa na območju občine Kranj in tako zagotoviti kvalitetno bivalno in delovno okolje <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • karte hrupa • območja s prekomerno obremenitvijo s hrupom • število stanovanj, prebivalcev, bolnišnic in šol, ki so izpostavljeni prekomernemu hrupu • razdelitev občine/prostora na območja stopenj varstva pred hrupom <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <p>Določitev območij stopenj varstva pred hrupom do konca l. 2010 Izdelava strateške karte hrupa do konca l. 2011</p>

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

1. Določitev območij stopenj varstva pred hrupom

V prvi fazi se na podlagi podrobne namenske rabe prostora določi območja s stopnjami varstva pred hrupom, skladno s 4. členom Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08). Ta razdelitev se naredi na podlagi trenutne podrobne namenske rabe prostora in neodvisno od vseh ostalih dejavnikov.

2. Modeliranje širjenja in obremenitve hrupa; vključitev rezultatov že opravljenih meritev

V tej fazi se naredi model hrupa, v katerem so vključeni vsi geoinformacijski podatki, ki so potrebni in ki so na voljo. Z modelom se izračuna vrednosti kazalcev hrupa, na podlagi katerih se izdela karto hrupa. Model naj se izdela z računalniškim programskim orodjem za modeliranje hrupa kot je npr. IMMI, Lima, CADNA, ...

3. Preverjanje mejnih vrednosti za določena območja varstva pred hrupom

Ko so izračunane vrednosti kazalcev hrupa se preveri, ali na območjih, določenih v prvi točki, vrednosti kazalcev hrupa ustrezajo mejnim vrednostim za posamezne stopnje varstva pred hrupom.

4. Določitev degradiranih območij, usklajevanje območij varstev pred hrupom z dejanskim stanjem

V tej fazi se na vseh območjih, kjer so presežene mejne vrednosti kazalcev hrupa za posamezne stopnje varstva pred hrupom, definira degradirana območja. Po potrebi in če obstaja taka možnost, se posamezna območja uskladi z dejanskim stanjem obremenjenosti s hrupom, bodisi

tako, da se območje umesti v drugo stopnjo varstva pred hrupom, bodisi da se spremeni namenska raba obravnavanega območja.

5. Določitev mirnih območij poselitve (II. stopnja varstva pred hrupom)

Na podlagi rezultatov se lahko preveri, ali kje obstaja možnost umestitve mirnega območja poselitve. Če se pokaže, da obstajajo taka območja, občina lahko pristojnemu ministru predlaga, da ta območja določi kot mirna območja poselitve, z narejeno karto hrupa pa dokazuje, da vrednosti kazalcev hrupa na teh območjih ne presegajo mejnih vrednosti.

6. Izdelava celotne dokumentacije (poročilo, karte hrupa, priloge)

V končni fazi se izdelava poročilo, v katerem je predstavljen postopek izdelave ter rezultati strateške karte hrupa, kot priloge pa so priložene tudi karte hrupa. Izdelek je primeren tako kot gradivo/strokovna podlaga, kot tudi informacija za širšo javnost.

Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Določitev območij stopenj varstva pred hrupom 2. Modeliranje širjenja in obremenitve hrupa; vključitev rezultatov že opravljenih meritev 3. Preverjanje mejnih vrednosti za določena območja varstva pred hrupom 4. Določitev degradiranih območij, usklajevanje območij varstev pred hrupom z dejanskim stanjem 5. Določitev mirnih območij poselitve 6. Izdelava celotne dokumentacije
Pogoji za izvedbo	<p>Upoštevanje zakonodaje s področja hrupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08 • Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju, Ur. l. RS, št. 121/04 <p>Razpolaganje z geoinformacijskimi podatki, potrebnimi za izdelavo strateške karte hrupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • namenska raba prostora • kataster stavb • centralni register prebivalstva • cestna in železniška infrastruktura • podatki o prometu na cestah in železnici • podatki o obstoječih meritvah virov hrupa
Rezultati	Karta hrupa, število stanovanj, prebivalcev, šol in bolnišnic izpostavljenih prekomernemu hrupu, vse na območju celotne občine Kranj
Indikatorji	Izdelana strateška karta hrupa
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj
Prioriteta	Zelo pomembno

Projekt 2.2. Program ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje hrupa v Mestni občini Kranj

Projekt:	Program ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje hrupa v Mestni občini Kranj
Obdobje izvajanja:	1.1.2010 – 1.7.2013
Ocenjena vrednost:	40.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Prekomerne obremenitve s hrupom negativno vplivajo na počutje, zdravje in delovno storilnost ljudi. Zaradi teh razlogov je potrebno obremenitev s hrupom zmanjšati na raven, ki na ljudi in tudi živali nima negativnega vpliva.

V Mestni občini Kranj je več lokacij, kjer so mejne vrednosti kazalcev hrupa presežene in slabo vplivajo na okolico. Namen tega projekta je, da se za taka območja določi konkretne ukrepe za zmanjšanje ravni hrupa pod mejne vrednosti.

Program ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje hrupa bo povzemal rezultate *Strateške karte hrupa za območje Mestne občine Kranj*, ki bo predstavljala strokovno podlago, ter vseboval ustrezne omilitvene ukrepe in aktivnosti za aktivno in pasivno ter posredno in neposredno zmanjšanje obremenitve s hrupom, za vsa območja, kjer bo ugotovljeno, da so mejne vrednosti kazalcev hrupa presežene in na območjih, kjer bi se obremenitev s hrupom dalo zmanjšati ter za to nebi bili potrebni znatni finančni ter organizacijski vložki.

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> • več kot 10 pomembnih cest, ki predstavljajo velik vir hrupa in potekajo skozi oz. v bližini naseljenih območij • zdravstveni dom Kranj leži v neposredni bližini prometne ceste • posamezne osnovne in srednje šole izpostavljene hrupu cestnega prometa, • stara naselja in novogradnje neustrezno umeščena v bližino cest • mešana območja stanovanjskih površin in gospodarske/obrtne dejavnosti 	<p><u>CILJI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje obremenitve s hrupom na celotnem območju Mestne občine Kranj • vrednosti kazalcev hrupa znotraj mejnih vrednosti za posamezna območja s stopnjami varstva pred hrupom • zmanjšanje števila prebivalcev, ki so izpostavljeni prekomernemu hrupu <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • določitev in opis degradiranih območij • analiza možnih načinov zmanjšanja hrupa • nabor omilitvenih ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje hrupa

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

1. Določitev in opis degradiranih območij

Iz strateške karte hrupa se povzame degradirana območja, ki so v tem projektu izhodišče za vse nadaljne obravnave. Opiše se območje, stanje obremenitve s hrupom, vir hrupa ter kako in zakaj ta hrup moteče vpliva na obravnavano lokacijo.

2. Izbira možnih načinov sanacije za zmanjšanje hrupa in njihova analiza

V tej fazi se določi načine, kako zmanjšati obremenjenost hrupa na izbrani lokaciji. Preuči se različne možnosti aktivne in pasivne protihrupne zaščite, prostorsko preureditev, zmanjšanje ali odstranitev vira hrupa, itd. Vse izbrane načine se preuči in analizira iz vidika učinkovitosti ukrepa ter finančnega vložka za njegovo izvedbo. Po opravljeni analizi se izbere in določi najbolj ustrezne.

3. Nabor ukrepov in aktivnosti za splošno zmanjšanje obremenitve s hrupom

Ko so določeni ukrepi in aktivnosti za posamezna degradirana območja se preuči možnosti za splošno zmanjšanje obremenitve s hrupom v celotni občini. Te ukrepi bodo večinoma organizacijske narave, zajemajo pa v največji meri ureditev prometnih tokov, uporabe javnih prevoznih sredstev, uporaba kolesarskih in pešpoti, izbira lokacij za javne prireditve, ustrezno umeščanje hrupnih dejavnosti v prostor, itd. Pri tem je potrebno biti pozoren ter dejavnosti in projekte uskladiti z ostalimi projekti, ki se nanašajo tudi na ostala področja, vplivajo pa tudi na hrup v okolju; taki projekti so recimo vsi projekti, povezani z javnim prometom in urejanjem prometa nasploh.

4. Izdelava dokumentacije, v kateri so zajete vse prej opisane aktivnosti, tako da dokumentacija predstavlja izvedbeni dokument na eni strani ter javno dostopno informacijo na drugi strani.

Vse ugotovitve, dejavnosti, aktivnosti in ukrepi se zapišejo v dokument, ki predstavlja izvedbeni dokument, obenem pa se uporabi tudi kot dokument za informiranje in obveščanje javnosti. Povzetke aktivnosti in organizacijskih dejavnosti, ki jih lahko opravlja posamezni občan, se lahko zbere in predstavi v brošuri, ki se razdelijo občanom z namenom ozaveščanja.

Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Določitev in opis degradiranih območij 2. Izbira možnih načinov sanacije za zmanjšanje hrupa in njihova analiza 3. Nabor ukrepov in aktivnosti za splošno zmanjšanje obremenitve s hrupom 4. Izdelava dokumentacije, v kateri so zajete vse prej opisane aktivnosti, tako da dokumentacija predstavlja izvedbeni dokument na eni strani ter javno dostopno informacijo na drugi strani
Pogoji za izvedbo	Izdelana strateška karta hrupa, zainteresiranost upravljalcev virov hrupa
Rezultati	Manjša obremenitev s hrupom, boljše zdravje in delovna storilnost ljudi, čistejši zrak kot posledica zmanjševanja in ureditve prometa
Indikatorji	Strateška karta hrupa, meritve hrupa
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj, upravljalci virov hrupa, investitorji
Prioriteta	Pomembno

Projekt 2.3. Ureditev zelenih javnih površin

Projekt:	Ureditev javnih zelenih površin
Obdobje izvajanja:	2010-2013
Ocenjena vrednost:	200.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

MO Kranj leži v dolinsko-ravninskem delu osrednje Slovenije, večji del predstavlja Savska ravan, vzhodni hriboviti del pa je del Škofljeloškega hribovja. Kljub osrednji ravninski in prometno gospodarsko obremenjeni legi, je v MO Kranj precejšen del zavarovanih območij narave, varovanih gozdov in območij Natura 2000 (2.927 ha oz. 19,4 % območja mestne občine)¹⁸.

Število prebivalcev narašča, a z majhno intenzivnostjo. Nekaj osnovnih podatkov o rasti/padcu posameznih populacijskih skupin za zadnjih pet (5) let:

- celotno prebivalstvo je naraslo za 1,5 %;
- število mladih do 14 let je upadlo za 4,3 %;
- število starih 65 let in več je naraslo za 11,2 %¹⁹.

Možnosti za gibanje v naravnem okolju prebivalcev na celotnem območju MO Kranj so zaradi dokaj velikega območja zelenih površin v okolici mesta Kranj (gozdne površine, območja za šport in rekreacijo, športno-rekreacijske površine, zelene površine itd.) velike. Problem se kaže v dostopnosti ter upravljanju in vzdrževanju javnih zelenih površin v mestnem in vaških središčih, druga pomanjkljivost pa se kaže v delitvi uporabe javnih površin glede na območju spoznane populacijske skupine. V MO Kranj so tako prisotne naslednje populacijske skupine, ki čutijo potrebo po ureditvi, za njih primernih javnih zelenih površin:

- malčki in njihove mamice;
- mladi (osnovnošolci, srednješolci, študenti);
- delovno-aktivno prebivalstvo;
- upokojeanci, invalidi;
- odvisniki.

Spoznamo lahko, da ureditev javnih zelenih površin ni dovolj, da bi te pritegnile prebivalstvo. Javnim zelenim površinam je potrebno dati ustrezno vsebino oz. program glede na populacijsko skupino in zagotoviti ustrezno opremljenost in vzdrževanje, da te zelene površine postanejo in ostanejo privlačne in obiskane. Zagotoviti je potrebno primerno dostopnost, predvsem z različnimi oblikami nemotoriziranega prometa (kolo, hoja, voziček). Le tako lahko javne zelene postanejo bolj privlačne za prebivalce MO Kranj, s čimer se dvigne kakovost življenja, z rekreacijo pa se posledično zmanjšajo tudi zdravstvena tveganja, ki so povezana s premajhno telesno aktivnostjo.

Po trenutnih podatkih podjetja Flora d.o.o., iz Kranja, ki so nosilci upravljanja in urejanja javnih zelenih površin v MO Kranj, najdemo 492.455 m² javnih zelenih površin, od katerih se večina javnih zelenih površin ureja strojno, slabo četrtno (1/4) javnih zelenih površin pa se ureja ročno. Na območju MO Kranj upravljajo:

- strojno košnjo na 358.139 m² javnih površinah;
- ročno košnjo na 101.234 m² javnih površinah;
- 17.204 m² nizkih grmovnic;

¹⁸ Strategija trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj 2008–2023, 08.09.2008.

¹⁹ Strategija trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj 2008–2023, 08.09.2008.

- 8.003 m² visokih grmovnic;
- 811 m² cvetličnih gred in korit za rože;
- 3.876 m² dreves;
- 8.349 m² igrišč;
- 394 kom klopi
- 53 kom smetnjakov za pasje iztrebke²⁰.

Z ureditvijo javnih zelenih površin pripomoremo k osveščanju in dosežemo boljšo zavest o naravi, okolju in pomenu njunega varovanja.

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> - Neurejene, poškodovane in nedostopne javne zelene površine. - Pomanjkanje zanimanja med prebivalstvom za dnevno uporabo javnih parkovnih površin. - Neurejeno in slabo opremljeno mestno jedro. - Pomanjkanje urejenih javnih zelenih površin v vaških središčih. - Pomanjkanje ozaveščenosti prebivalstva o zdravem načinu življenja. - Pomanjkanje varnosti občanov. 	<p><u>CILJI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ugotovitev ključnih potencialov za ureditev javnih zelenih površin. - Vzpostavljene urejene, dostopne in varne parkovne in druge javne zelene površine za posamezne populacijske skupine ter s tem večja obiskanost. - Ureditev privlačnega in opremljenega mestnega jedra ter s tem večja obiskanost. - Spodbuditi zdrav način življenja v sožitju z naravo. - Večja ozaveščenost prebivalstva o zdravem načinu življenja. <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ugotovitev potreb in celovita ureditev javnih zelenih in drugih parkovnih površin za različne populacijske skupine. - Gradnja družbene infrastrukture v centru mesta in na območjih vaških središč. - Spodbuditi ljudi k preživljanju prostega časa v naravi. - Vzpostavitev varnosti. <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Izbor primernih javnih zelenih površin za širšo uporabo v letu 2010. - Načrt celovite ureditve javnih zelenih površin v letu 2010. - Načrt celovite ureditve območja centra mesta in vaških središč v letu 2010. - Izvedba pripravljanih, gradbenih in ureditvenih del za družbene potrebe območja mestne občine v letih od 2010 do 2013.

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

Aktivnost 1: Imenovanje skupine za koordinacijo projekta

MO Kranj bo oblikovala delovno skupino, ki bo koordinirala pripravo in izvedbo ukrepov urejanja javnih zelenih površin (ureditev igrišč, urejanje parkovnih površin, urejanje parkovnih

²⁰ Flora d.o.o., september 2009.

površin v centru mesta in vaseh, oprema javnih zelenih površin) ter varnosti na območju MO Kranj. Naloge skupine bodo:

- koordinacija pri pripravi zasnove ukrepov za celostno ureditev javnih zelenih površin;
- koordinacija izvedbe ukrepov;
- sodelovanje s podjetjem Flora d.o.o., z vrtci, z osnovnimi šolami, s srednjimi šolami, s fakultetami na območju MO Kranj, z Domom upokoencev in drugimi akterji pri načrtovanju in izvedbi ukrepov za ureditev javnih zelenih površin v MO Kranj;
- koordinacija in sodelovanje z MO Kranj, z upravljavcem javnih zelenih površin v MO Kranj, podjetjem Flora d.o.o., z vrtci, z osnovnimi šolami, s srednjimi šolami, s fakultetami na območju MO Kranj, z Domom upokoencev in drugimi akterji;
- nadzor nad izvajanjem ukrepov in poročanje.

Delovno skupino imenuje občinski svet MO Kranj. V njej so predstavniki občinske uprave, ki pokrivajo področje prostora, družbenih dejavnosti in financ, predstavnik podjetja Flora d.o.o. ter ostali spoznani strokovnjaki s področja urejanja javnih zelenih površin.

Aktivnost 2: Priprava ureditvenega načrta in potrebne dokumentacije

Najprej se pregleda obstoječe stanje na področju javnih zelenih površin, nato se opravi natančen popis obstoječih javnih zelenih površin (obiskanih kot tudi neobiskanih). Tako se dobi vpogled v trenutno situacijo, na podlagi katere se lahko opravi analizo potreb in pogledov različnih deležnikov, ki so spoznani kot ključni pri urejanju oz. uporabi javnih zelenih površin (občina, upravljavci, uporabniki, obiskovalci).

Na podlagi analize se razbere težave in probleme, ki se pojavljajo pri uporabi javnih zelenih površin, kakor tudi želje in pričakovanja. Izbere se primerne lokacije za ureditev javnih zelenih površin glede na območja gibanja posameznih populacijskih skupin (omenjenih v opisu ozadja projekta).

Pomembno je poudariti, da za urejanje javnih zelenih površin veljajo določene usmeritve, ki se naj jih drži, v kolikor se želi doseči uporabne, privlačne in obiskane javne zelene površine. Javne zelene površine naj:

- spodbujajo fizično aktivnost ljudi;
- imajo preverjeno lokacijo, naj bodo dostopne in opremljene naj bodo na način za ugoditev vsem ljudem, ne glede na starost, spol in potrebe;
- bodo stičišče zdravega in družabnega načina preživljanja prostega časa;
- imajo privlačen vizualni učinek;
- ohranjajo okolje in prisotne habitatne in avtohtone rastlinske vrste;
- naj bodo varne;
- naj bodo ustrezno vzdrževane;
- naj bodo zares javne;
- upoštevajo primerno gostoto poseljenosti območja²¹.

Na podlagi upoštevanja zgoraj navedenih usmeritev sledi priprava ureditvenega načrta javnih zelenih površin ter s tem priprava potrebne dokumentacije za ureditev.

Aktivnost 3: Ureditev in oprema javnih zelenih površin

Na podlagi analize stanja in ugotovitve potreb, se opredeli prioriteta območja, kjer so potrebne nove ali dodatne ureditve javnih zelenih površin. Ureditve zelenih površin se načrtuje hierarhično, od bolj obiskovanih k manj obiskovanim. V tem delu se načrtuje tudi vzpostavitev in ureditev novih javnih zelenih površin, katerih lokacije se ugotovi skozi analizo območja.

²¹ Open Space and Physical Activity, Scottish Planning Policy, November 2007.

Predvsem je potrebno biti pozoren, da se prepozna območja, kjer še ni urejenih ustreznih območij javnih zelenih površin ter se tam predvidi ureditev. Pri načrtovanju gradnje novih naselitvenih možnosti bi bilo dobro upoštevati načelo: 1 m² grajenih površin – 5 m² zelenih površin – 1 m² igrišč. Upoštevati je potrebno novo izgrajene večstanovanjske komplekse in nasičena območja hiš v mestu in v vaseh v MO Kranj.

Ureditev javnih zelenih površin je razdeljena glede na potrebe posameznih populacijskih skupin, kar je nazornejše predstavljeno v preglednici v nadaljevanju.

Populacijska skupina	Kaj potrebujejo?	Kje potrebujejo?	»Mehke« vsebine
malčki, mamice	zaprta igrišča, dostopnost z vozički, urejene parkovne površine, otroška igrala, klopce, javne toalete, senca, vzpostavljena varnost	center mesta in vasi, stanovanjske soseske	organizirane ure pravljic v javnih parkih, igre
mladi	urejene parkovne površine, ustrezna javna razsvetljava (svetlo 18h/dan), vzpostavljena varnost	okolice šol, stanovanjske soseske	organizirane aktivnosti na parkovnih površinah
delovno-aktivno prebivalstvo	urejene parkovne površine, ustrezna javna razsvetljava (svetlo 18h/dan), vzpostavljena varnost	stanovanjske soseske, obrobje mesta	/
upokojenci, invalidi	mirne sprehajalne poti, mirne parkovne površine, klopce in mize, možnost igranja družabnih iger, dostopnost za vozičke, ograja – držalo (za počitek, oporo), senca, vir pitne vode, vzpostavljena varnost	okolica doma za ostarele, center mesta in vasi, okolica knjižnic	organizirane družabne igre na parkovnih površin, angažirati k druženju z odvisniki
odvisniki	smetnjaki za odlaganje igel, ureditev odmaknjenih predelov, razsvetljava, zagotovljena varnost	center mesta, obrobje mesta	angažirati k druženju z upokojenci, družabne igre

Zaključke preglednice se lahko povzame z naslednjimi aktivnostmi, ki so potrebne na območju javnih zelenih površin:

- ustrezna ureditev javnih zelenih površin glede na prepoznano prevladujočo populacijo območja;
- vzpostaviti stalno urejene zelene površine;
- zagotoviti dostopnost z vozički;

- javne zelene površine opremiti s klopcami, mizicami, ograjami, držali, javnimi toaletami, smetnjaki, smetnjaki za pasje iztrebke, smetnjaki za igle in drugo ustrezno opremo;
- urediti vir pitne vode (vodnjaki);
- vzpostaviti varne javne zelene površine, tudi z ustrezno razsvetljava;
- organizirati družabne dogodke, igre, aktivnosti, druženja, ki privabijo ljudi;
- angažirati k druženju odvisnike in upokojece, ter s tem omiliti problem socialn-družbene izključenosti (odvisnikov).

Pri tej aktivnosti gre torej za pripravljala dela, gradbena dela, dela povezana z opremo javnih zelenih površin, upravljalna dela. Izvajalec gradbenih del bo moral lokacijo gradnje urediti na podlagi vseh predpisov, ki urejajo gradnjo javnih zelenih površin.

Aktivnost 4: Informiranje in promocija

Urejene javne površine je potrebno približati potencialnim uporabnikom, kar pa se doseže le z vztrajnim prizadevanjem za aktualno urejene javne zelene površine.

Glavni predlog bi bil, da se vzpostavi sodelovanje z različnimi organizacijami, ki imajo kakršnokoli navezavo s skrbjo za urejene javne površine. Tu ne smemo pozabiti na organizacije, v okviru katerih se družijo posamezne populacijske skupine (dijaške skupnosti, študentske organizacije, informacijski center – kjer je možno pridobiti informacije o prostočasnih dejavnostih oz. aktivnostih), organizacije, ki skrbijo za odvisnike, dom za upokojece, knjižnica itd.). Zainteresirane organizacije se angažira, da prevzamejo izvedbo posameznih aktivnosti projekta.

Na območju javnih zelenih površin se oblikuje aktivnosti za posamezne populacijske skupine, katere se predhodno promovira skozi promocijske akcije, preko občinskega glasila, lokalnih radijskih postaj, obiskanih lokalnih spletnih strani itd..

Aktivnosti	Aktivnost 1: Imenovanje skupine za koordinacijo projekta Aktivnost 2: Priprava ureditvenega načrta in potrebne dokumentacije Aktivnost 3: Ureditev in oprema javnih zelenih površin Aktivnost 4: Informiranje in promocija
Pogoji za izvedbo	- imenovanje delovne skupine za koordinacijo projekta - k sodelovanju spodbuditi podjetje Flora d.o.o., vrtnice, šole, fakultete, knjižnice, dom upokojencev, ostale spoznane akterje - pridobivanje potrebne dokumentacije - izbor izvajalcev aktivnosti - vključevanje javnosti ter analiza njihovih potreb
Rezultati	- privlačne in obiskane parkovne površine - kakovostno preživljanje prostega časa za občane - vzpostavljena varnost z opremo javnih zelenih površin
Indikatorji	- javne zelene površine na prebivalca - število uporabnikov javnih zelenih površin
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj
Prioriteta	Pomembno

Projekt 2.4. Ureditev mreže rekreativnih poti za OPVO za Mestno občino Kranj

Projekt:	Ureditev mreže rekreativnih poti
Obdobje izvajanja:	2011 – 2013
Ocenjena vrednost:	300.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

V skladu s trajnostno mobilnostjo in ohranjanjem vitalnega zdravstvenega stanja prebivalcev je potrebno spodbujati večjo uporabo kolesa in hoje tudi med lokalnimi prebivalci. Za takšne aktivnosti pa je predpogoj razvita mreža poti, ki je urejena, varna in omogoča enostaven dostop.

Interes po rekreaciji v naravi (sprehodi, tek, pohodništvo, kolesarjenje) obstaja tudi v Kranju. Za zadovoljitev teh potreb so se nekatere poti in turistične točke vzpostavile in uredile načrtno (pohodniške poti na Udinborštu, Trbojsko jezero, pot v kanjonu reke Kokre) medtem ko so se nekatere vzpostavile kot posledica množične uporabe (sprehajalne poti med polji v bližini Planine). Prav zaradi necelovitega razvoja in pristopa do ureditve rekreacijskih poti prihaja do konfliktov.

Problematičen je predvsem dostop do izhodiščne točke, ki je lahko prekinjen z nevarnim odsekom, kjer ni urejenega prehoda preko ceste, oziroma obstoječe poti niso povezane s stanovanjskimi območji, kar pomeni, da so nedostopne peš ali s kolesom. Posledično se za dostop uporablja avtomobile, kar pomeni potrebo po parkirnih mestih. Poti, ki so nastale nenačrtovano nimajo urejenih soglasij in dovoljenj s strani lastnikov zemljišč oziroma kolovozov, kar povzroča dodatne konflikte.

Učinkovito mrežo rekreativnih poti pa tvorijo tudi povezane kolesarske poti znotraj mesta, ki imajo primarno funkcijo povezave posameznih predelov mesta in omogočajo vsakodnevno uporabo kolesa, pri vzpostavitvi mreže rekreativnih poti pa pomenijo povezavo med poselitvenimi območji in sprehajalnimi potmi.

Na območju celotne občine in še posebej v samem mestu Kranj je potrebno urediti kolesarski promet tako, da bodo obstoječe in načrtovane kolesarske povezave tvorile smiselno celoto znotraj naselja in občine ter v navezavi na državno kolesarsko omrežje. Z ureditvijo mreže rekreativnih poti pa usmeriti uporabnike na določene poti, kjer je urejena potrebna infrastruktura (kolesarske steze skozi mesto, varni prehodi preko cest) in so pridobljena ustrezna soglasja lastnikov zemljišč (v kolikor ne gre za javne poti). S tem se poveča prometna varnost, zadovoljstvo uporabnikov in domačinov, zmanjšajo pa se tudi neprimerne oblike kolesarjenja in hoje (vožnja po gozdovih, travnikih,..).

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> • Obstoječe poti, ki so nepovezane • Nepovezani odseki kolesarskih poti znotraj mesta Kranj • Uporaba avtomobila pri dostopu do izhodiščnih točk 	<p>CILJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urejena mreža rekreativnih poti • Zagotovljena prometna varnost za pešce in kolesarje • Vzpostavljene varne šolske poti • Večja uporaba nemotoriziranih oblik mobilnosti s

<ul style="list-style-type: none"> • Nevarni odseki obstoječih poti 	<p style="text-align: center;">strani lokalnih prebivalcev</p> <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiziranje stanja in potreb • Zasnova mreže rekreativnih poti • Odpravljanje konfliktov • Pridobivanje soglasij • Izvedba posameznih odsekov <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja • Idejna zasnova • Projektne naloge • Izvedba posameznega odseka • Vzpostavitev skupne informacijske baze
--	--

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

Aktivnost 1: Analiza obstoječega stanja in uporabe rekreacijskih poti ter opredelitev problemov

Pripraviti je potrebno analizo stanja rekreacijskih poti, ki jih prebivalci uporabljajo. V okviru tega se opišejo obstoječe kolesarske in rekreativne poti in preveri njihovo stanje. Opredeli se probleme, ki se v povezavi s potmi pojavljajo.

Kot poti oziroma lokacije, ki jih prebivalci Kranja v največji meri uporabljajo in obiskujejo so bile prepoznane naslednje:

- sprehajalna krožna pot v kanjonu Kokre, ki je bila v preteklosti urejena in priljubljena točka,
- pohodniška pot na Šmarjetno in na Sveti Jošt nad Kranjem,
- Trbojsko jezero, dostopno po cesti mimo Hrastja
- Udin boršt med Kranjem, Tržičem in Naklem z urejenimi pešpotmi,
- gozdovi na Kranjskem polju (Primskovski boršt, Hrastovec, Šenčurska gmajna) prepredeni s kolovozi,
- s prometom manj obremenjene ceste in kolovozi na Sorškem polju,
- makadamska cesta okoli Brda.

Problema, ki sta bila na teh območjih zaznana, sta predvsem dostop in parkiranje.

Nekatere lokacije oziroma izhodiščne točke so za večino uporabnikov dostopne zgolj z avtomobilom. Število parkiranih avtomobilov na teh mestih (urejena oziroma delno urejena parkirišča za obisk Trbojskega jezera in pohod na Šmarjetno oziroma Sveti Jošt nad Kranjem, parkiranje ob cesti na Sorškem polju) pa je bistveno večje zaradi oteženega dostopa s kolesom ali peš, v smislu navezave na stanovanjska območja. Za dostop do Sorškega polja je na primer potrebno prečkati regionalno cesto na odseku Labore – Jepca, do Trbojskega jezera vodi pot po cesti Kranj – Hrastje – Trboje, ki je mestoma zelo ozka in zato za kolesarje nevarna. Problem varnega prečenja regionalne ceste (odsek Primskovo – Labore) se pojavlja tudi pri dostopu do Kranjskega polja, ki je glede na oddaljenost od stanovanjskih območij dostopen peš.

Pri opredeljenih poteh na Kranjskem in Sorškem polju gre v večini primerov za privatne poti (kolovoze), ki jih uporabljajo kmetje za dostop do kmetijskih zemljišč. V kolikor se lastniki

zemljišč ne strinjajo s takšno uporabo lahko prihaja do konfliktov. Takšne situacije je potrebno preveriti in jih ustrezno urediti.

V samem mestu Kranj se pojavlja problem nepovezanosti kolesarskih poti, kar omejuje uporabo kolesa pri transportu znotraj naselja. Eno pomembnejših območij, ki bi potrebovalo varno kolesarsko povezavo je železniška postaja, ki nima povezave s centrom mesta in naprej do Planine ter Zlatim Poljem, kjer je lociranih večina šol. Prav tako je zaradi pomanjkanja kolesarskih poti kolesarjenje nevarno na celotnem območju Kranja, ne le v mestu ampak tudi ob glavnih prometnih vpadnicah. Nekoliko manj nevarno je zgolj znotraj območij, kjer je promet umirjen (na primer stanovanjske soseske). Pri dostopu do železniške postaje je problem tudi povezava s pločniki, ki zahtevajo pogosto prečenje ceste, pa tudi sama neposredna okolica je mestoma neurejena in nepriljavna.

Za večjo varnost pešcev (predvsem otrok) in kolesarjev se z barvo posebej poudari varne poti v šolo in kolesarske poti po mestu.

Aktivnost 2: Idejna zasnova mreže rekreativnih poti, določanje predlogov novih povezav in kategorizacija glede na prioriteto izvedbe, pridobivanje ustrezni soglasij in dovoljenj

Izdela se idejna zasnova mreže rekreativnih poti (kolesarske, pohodniške, sprehajalne), ki naj vključuje tudi pločnike oziroma hodnike za pešce in kolesarske poti znotraj mesta Kranj. Jasno naj bo opredeljeno katere poti so že izvedene in katere bo potrebno vzpostaviti, saj predstavljajo povezavo med obstoječimi. Potrebno je opredeliti katere od poti (pločniki) predstavljajo glavno pot po kateri otroci prihajajo v šolo in se bodo primerno označile.

Odseke, ki še niso izvedeni naj se razvrsti glede na prioritetenost oziroma nujnost izvedbe (prednost ima povezava železniške postaje s preostalimi deli mesta, ureditev varnih poti v šolo in ureditev varnega dostopa do rekreativnih poti na Sorškem in Kranjskem polju.

Na točkah, kjer se nahajajo ključni objekti (železniška postaja, šole, center mesta) se mora predvideti postavitev kolesarnic oziroma omogočiti prostor za parkiranje koles.

Pri izvedbi projekta bo potrebno upoštevati določila Zakona o graditvi objektov ter Pravilnika o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči. Za urejanje javnih površin (ureditev drevoredov in zelenic, postavitve klopi, košev za odpadke, postavitve usmerjevalnih tabel in znakov za označevanje kolesarskih stez, planinskih poti, trim stez) ni potrebna pridobitev lokacijske dokumentacije in/ali nadaljnje dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja (idejna zasnova, idejni projekt, projekt za gradbeno dovoljenje).

V nadaljevanju je potrebno pripraviti dokumentacijo za označitev poti na območju občine. Določiti je potrebno:

- natančno lokacijo tabel za označitev rekreativnih poti,
- natančno lokacijo tabel s predstavitevami rekreativnih poti,
- pridobitev soglasij za postavitev označb (lokalne skupnosti, upravljalci cest, lastniki zemljišč v primerih, ko gre za zasebne poti),
- velikost in vsebino tabel ter pripraviti naročilo.

Aktivnost 3: Izvedba povezav in novih poti, označitev rekreacijskih poti, označitev in ureditev kolesarskih in varnih poti, nabava prometnih znakov in informativnih tabel

Po popisu vseh poti, izboru najprimernejših alternativnih tras in pridobitvi ustreznih soglasij se bo vse poti uredilo in po potrebi označilo z markacijami in usmerjevalnimi tablami. Ker bo večina

poti potekala po že obstoječih poteh, bodo potrebna le manjša ureditvena dela kot je čiščenje in nasipavanje.

Aktivnost 4: Sodelovanje z akterji in javnostjo

Izkušnje kažejo, da je sodelovanje javnosti pogosto ključnega pomena za izvedljivost projektov. Javne razprave širšega kroga ljudi prinesejo številne nove podatke, ki še niso zabeleženi, pokažejo na splošni odnos in razpoloženje javnosti, včasih pa pokažejo na še neznane probleme ali pa nepričakovane možnosti njihovega reševanja.

Pri sami pripravi idejnega projekta mreže rekreativnih poti je potrebno aktivno vključiti turistična in planinska društva, ki bodo kasneje tudi odgovorna za vzdrževanje in čiščenje poti in lastnike zasebnih poti.

Vseskozi je prebivalce potrebno obveščati o poteku projekta, ko je projekt končan pa jim predstaviti celotno mrežo poti (potek poti jasno prikazati na karti) in jih spodbuditi k uporabi. Prav tako je potrebno spodbujati uporabo kolesa kot transportnega sredstva, v ta namen naj se natančno prikaže poteke kolesarskih poti skozi mesto Kranj.

Predlagamo, da se obveščanje in informiranje izvaja v okviru enotnega informacijskega centra in preko skupne internetne strani.

Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost 1: Analiza obstoječega stanja in uporabe rekreacijskih poti ter opredelitev problemov • Aktivnost 2: Idejna zasnova mreže rekreativnih poti, določanje predlogov novih povezav in kategorizacija glede na prioriteto izvedbe, pridobivanje ustreznih soglasij in dovoljenj • Aktivnost 3: Izvedba povezav in novih poti, označitev rekreacijskih poti, označitev in ureditev kolesarskih in varnih poti, nabava prometnih znakov in informativnih tabel • Aktivnost 4: Sodelovanje z akterji in javnostjo
Pogoji za izvedbo	<p>Pri pripravi projekta je potrebno sodelovati z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRSC (pri urejanju kolesarskih poti ob državnih cestah in pri izvedbi prehodov preko državne ceste) • lastniki kolovozov na Sorškem in Kranjskem polju (s katerimi se dogovori glede usmerjanja rekreativcev in sprehajalcev na dogovorjene poti) • TIC in Turistično zvezo Kranj s katerimi se dogovori o sodelovanju
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • vzpostavljena mreža rekreativnih poti in kolesarskih poti znotraj mesta • urejene varne poti do šol • zbrane informacije o rekreativnih poteh v občini z možnostjo dopolnjevanja skladno z izpopolnjevanjem obstoječe mreže
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • kilometri urejenih kolesarskih poti • število šol z varnimi potmi
Nosilec ukrepa	<ul style="list-style-type: none"> • Mestna občina Kranj • Direkcija RS za ceste
Prioriteta	Pomembno

Ukrep 3: Okoljsko aktivna občinska uprava Mestne občine Kranj

Projekt 3.1. Zelena javna naročila v Mestni občini Kranj

Projekt:	Zelena javna naročila v Mestni občini Kranj
Obdobje izvajanja:	2010-2013
Ocenjena vrednost:	50.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Zelena javna naročanje je: »...proces, v katerem javna uprava kupuje takšno blago ali naroča takšne storitve in dela, ki imajo manjši vpliv na okolje skozi celoten življenjski krog, če jih primerjamo z blagom in storitvami, ki bi jih sicer kupili in ki imajo enake funkcije.« Zaradi velikega pomena javnega sektorja je Evropska komisija l. 2008 izdala sporočilo »Javno naročanje za boljše okolje«, ki spodbuja uvajanje zelenih javnih naročil in s tem posredni razvoj trga okoljsko sprejemljivejših izdelkov in storitev v državah članicah EU. Indikativni cilj EU je 50 % vseh javnih naročil v skladu z merili zelenih javnih naročil do leta 2010.

V Sloveniji javni sektor po podatkih iz leta 2007 potroši skoraj 13 % BDP. Mestna občina Kranj je dokaj velik potrošnik, obenem pa ima velik vpliv tudi posredno, preko javnih podjetij v njeni lasti oz. solastništvu. Zato je smiselno, da čim prej uvede zelena javna naročila. Možno je zelena javna naročila nadgraditi z vrednotenjem izpustov CO₂, ki bodo posledica naročenih del, storitev in izdelkov, s čimer bi MO Kranj lažje spremljala bilanco virov CO₂ na svojem ozemlju.

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> Javno naročanje temelji predvsem na najugodnejših cenah, Mestna občina je dokaj velik potrošnik oz. izvajalec javnih naročil, Ni ocene, koliko bi lahko prihranili z zelenimi javnimi naročili. Država načrtuje pilotne projekte z Mestnimi občinami. 	<p><u>CILJI:</u> zmanjšati vplive na okolje pri javnih naročilih na območju Mestne občine Kranj</p> <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u> Mestna občina bo oblikovala sistem zelenih javnih naročil, s katerimi bo lahko zmanjšala vplive na okolje iz dejavnosti in investicij MO Kranj.</p> <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vzpostavitev kriterijev za zelena javna naročila do l. 2011 Priprava pilotnega zelenega javnega naročila v začetku l. 2011

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

1. Uvedba zelenih javnih naročil

Občinska uprava bo uvedla zelena javna naročila v skladu z usmeritvami EU. Zelena javna naročila bodo obsegala:

- nakup opreme in potrošnega materiala
- »zelena« gradnja novih stavb (»zeleni« konzorciji« za vse projekte, kjer je občina soudeležena, ter za javno zasebna partnerstva in)

- kupovanje »zelene« elektrike za javne zgradbe.

Pri tem je smiselno upoštevati kategorije in metode, kot jih priporoča EK – DG environment:

1. Papir
2. Čistilna sredstva in storitve
3. Elektronska pisarniška oprema
4. Gradbeništvo in stavbe (celotni življenjski cikel)
5. Vozila
6. Pohištvo
7. Električna energija
8. Hrana in gostinske storitve
9. Tekstilni izdelki
10. Vrtnarski izdelki in storitve

Poleg tega naj občinska uprava pri tem upošteva Akcijski načrt za zeleno javno naročanje za obdobje 2009–2012, ki ga je maja 2009 sprejela Vlada Republike Slovenije, saj so mestne občine glavna ciljna skupina poleg državne uprave.

V okviru priprave na izvajanje zelenih javnih naročil se pripravijo kriteriji za izbor ponudnikov in izvede testno zeleno javno naročilo. Če se pokažejo težave, se kriteriji in način naročanja ter razpisna dokumentacija popravijo – smiselno za vsako kategorijo naročanja.

Poleg ostalih meril za zelena javna naročila lahko občinska uprava vključi tudi merilo »izpusti CO₂ pri opravljeni storitvi/delih/izdelkih«. Pričakujemo lahko, da izvajalci oz. dobavitelji ne bodo znali opraviti izračunov, zato je treba oblikovati seznam parametrov, ki naj jih posredujejo, na podlagi katerih bo mogoče izračunati izpuste CO₂, npr. količino porabljene/vgrajene energije, porabo energije pri obratovanju, velikost in tip zelenih površin, urejenih v okviru naročila ipd.

2. Vzpostavitev evidence zelenih javnih naročil v okviru dejavnosti občine

Občinska uprava bo oblikovala evidenco zelenih javnih naročil. Na ta način bo tudi zagotovila podatke za informiranje in komuniciranje z občani ter zagotovila zgled in podporo za vse ostale ukrepe. Z učinkovito in sprotno evidenco lahko Mestna občina Kranj sproti objavlja rezultate zelenih javnih naročil in s tem postane vodilna med slovenskimi občinami. Smiselno je, da občinska uprava evidenco vzpostavi po sistemu »ecobudget²²«, saj bodo tako rezultati zelenih javnih naročil primerljivi z drugimi občinami.

Na podlagi evidence zelenih javnih naročil se lahko izračunajo finančne in okoljske koristi zelenih javnih naročil. Rezultati se nato in jasno prikažejo na spletni strani Mestne občine in v občinskem glasilu.

V okviru te evidence lahko oblikuje tudi evidenco izpustov in ponorov CO₂, s katero bo lahko na letni ravni spremljala izpuste CO₂ in spremljanje zastavljenih ciljev.

3. Vzpostavitev sodelovanja pri zelenem javnem naročanju z Gospodarskimi javnimi službami (GJS)

Gospodarske javne službe so pomemben del delovanja občine in tako lahko znatno prispevajo k zmanjšanju vplivov na okolje. Zato naj se sistem zelenega javnega naročanja, potem ko je vpeljan v občinsko upravo, testiran in dodelan, vpelje tudi v gospodarske javne službe. To se lahko doseže s prostovoljnimi dogovori, zavezami v okviru naročil storitev in odlokov, ki urejajo posamezne storitve, ali z določbami v koncesijskih pogodbah.

²² ecoBUDGET je pobuda ICLEI —Local Governments for Sustainability, ki jo že uporabljajo številne občine v Evropi. Več na <http://ecobudget.com/>.

4. Uvedba kriterija energetske učinkovitosti in izrabe obnovljivih virov energije pri prenovi zgradb v starem mestnem jedru

Mestna občina Kranj sofinancira prenovu zgradb v starem mestnem jedru, s čimer želi zagotoviti revitalizacijo mestnega jedra. Trenutno se sredstva proporcionalno razdelijo prijaviteljem na javnem razpisu, ki je objavljen enkrat letno. Mestna občina Kranj naj kot kriterij za sofinanciranje vpelje energetska učinkovitost in izrabo obnovljivih virov energije, seveda v skladu z možnostmi v okviru varovanja kulturne dediščine. V tem primeru ne gre strogo za zelena javna naročila, ampak za vpeljavo kriterijev zelenih javnih naročil v subvencije, ki jih podeljuje Mestna občina Kranj. Obenem se s tem pristopom povečuje energetska učinkovitost mestnega jedra Kranja, prispeva se k zgledu glede ukrepov prebivalcev in zmanjšujejo se emisije toplogrednih plinov oz. prispevek Mestne občine Kranj k podnebnim spremembam (zmanjšan odtis CO₂).

Prijavitelji, ki dokažejo energetska učinkovito obnovo, naj dobijo sorazmerno večji delež sredstev – sredstva se torej ne bi več delila proporcionalno, ampak glede na energetska učinkovitost (npr. po razredih energetske učinkovitosti). MOK si lahko pomaga s kriteriji za energetska učinkovitost, ki jih pri svojih razpisih uporabljata Ekosklad in Sektor za aktivnosti učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije Ministrstva RS za okolje in prostor.

Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Uvedba zelenih javnih naročil • Vzpostavitev evidence zelenih javnih naročil v okviru dejavnosti občine • Vzpostavitev sodelovanja pri zelenem javnem naročanju z Gospodarskimi javnimi službami (GJS)
Pogoji izvedbo za	<ul style="list-style-type: none"> • Dobro vzpostavljeni procesi javnega naročanja znotraj Mestne občine • Strinjanje odgovornih za zelena javna naročila • Pridobljeno znanje s področja zelenih javnih naročil in izračunavanja stroškov in koristi • Sodelovanje gospodarskih javnih služb
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Vsaj 1 zeleno javno naročilo v vsaki od kategorij EK • Uvedba zelenih javnih naročil v gospodarske javne službe • Izračun emisij CO₂ iz javno naročenih projektov
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • Količina zmanjšanja porabe el. energije, vode • Količina odpadkov iz občinskih projektov • Izračunane finančne in okoljske koristi
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj in gospodarske javne službe
Prioriteta	Pomembno

Projekt 3.2. Sanacija degradiranih območij

Projekt:	Sanacija degradiranih območij
Obdobje izvajanja:	2010-2013
Ocenjena vrednost:	320.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

V analizi stanja so bila degradirana industrijska območja izpostavljena kot eden najpomembnejših okoljevarstvenih problemov. Omenjenega problema se zaveda tudi Mestna občina Kranj. V Strategiji trajnostnega razvoja mestne občine Kranj je v okviru prednostne usmeritve Prostor za podjetne in inovativne predviden strateški projekt Poslovna lokacija Kranj, ki vključuje tudi sanacijo 20 ha degradiranih industrijskih območij za nove dejavnosti ob Savi in na Laporah do leta 2023.

V letu 2008 je bila pripravljena evidenca Industrijsko degradiranih urbanih območij v ožjem območju mesta Kranj. Evidenca je obsegala 10 ključnih območij, kjer je bila v zadnjih 15 letih opuščena primarna proizvodnja dejavnost. Skupni obseg evidentiranih območij znaša 98 ha kar pomeni, da bo v okviru strateškega projekta Poslovna lokacija Kranj sanirana petina vseh degradiranih industrijskih območij. Poleg industrijsko degradiranih urbanih območij lahko med degradirana območja štejemo tudi območje odlagališča odpadkov Tenetiše, ki ga je potrebno sanirati.

Projekt Sanacija degradiranih območij vključuje aktivnosti, ki se navezujejo na strateški projekt Poslovna lokacija Kranj. V okviru projekta se želi vzpostaviti organizacijske in upravljalске temelje za nadaljnjo sanacijo vseh degradiranih območij. Do leta 2013 je le malo časa in uresničitev omenjenih aktivnosti bi predstavljale velik korak naprej, s čimer bo Mestna občina Kranj prevzela večjo odgovornost do okolja in odgovorila na želje prebivalcev po kakovostnejšem in zdravem življenjskem prostoru, pestri ponudbi storitev in novih možnostih za preživljanje prostega časa.

DANES	JUTRI
<ul style="list-style-type: none"> • Dotrajana in neprimerna komunalna opremljenost degradiranih industrijskih območij • Pomanjkanje primernih površin, kamor bi se podjetniško dejavnost in posebne namene (npr. tehnološki razvoj). • Zapletena lastniška struktura onemogoča investicije v gospodarsko infrastruktura • Sanacijo ovira tudi spomeniška zaščitenost posameznih objektov • Pomanjkanje skupnega upravljanja posameznih degradiranih industrijskih območij • Spontano naseljevanje novih dejavnosti v degradirana industrijska območja • Prepletanje proizvodne in storitvene dejavnosti ter stanovanjskih objektov v posameznih območjih 	<p><u>CILJI:</u> Infrastrukturalna in upravljalška ureditev posameznih degradiranih industrijskih območij v Mestni občini Kranj.</p> <p><u>VSEBINA PROJEKTA:</u> Občina ni lastnica industrijskih območij, zato nima vpliva na njihov razvoj. Lahko pa deluje kot mediator med lastniki in zagotavlja sofinanciranje za infrastrukturno ureditev teh območij.</p> <p>Vsebina projekta obsega povezovanje lastnikov industrijskih območij z namenom skupnega urejanja namenske rabe con, kompenzacije oz. industrijskih prostorov in obnove infrastrukture.</p> <p><u>MEJNIKI PROJEKTA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustanovitev sveta za sanacijo industrijskih območij MOK (2011)

<ul style="list-style-type: none"> • Otežene prometna dostopnost do starih industrijskih območij • Slaba povezanost med industrijskimi območji ob reki Savi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanovitev sveta industrijske cone Gornjesavska cesta (2011) • Priprava Strategije razvoja industrijske cone Gornjesavska cesta (2012)
---	--

AKTIVNOSTI PROJEKTA:

Aktivnost 1: Ustanovitev delovne skupine za sanacijo industrijskih območij Mestne občine Kranj

Delovna skupina za sanacijo industrijskih območij bi deloval predvsem kot posvetovalno delo, ki bi služil občinskemu svetu in drugim akterjem v občini in regiji kot glas posameznih interesnih skupin. V skupini bi sodelovali predstavniki lastnikov industrijskih con, predstavniki občine s področja prostorskega planiranja, varstva okolja in gospodarstva, predstavnik OOOZ Kranj in predstavniki RRA BSC.

Namen ustanovitve delovne skupine bi bil predvsem celovit pristop k urejanju omenjene problematike in pa sledenje regijskim interesom urejanja podporne gospodarske infrastrukture. Na regijski ravni obstaja jasen interes med občina, da se pri razvoju poslovnih con upošteva medsebojno usklajevanje in v ta namen je že bila pripravljena strokovna podlaga za specializacijo in razvrščanje poslovnih con v regiji. Poleg tega bo Skupina predstavljal nekakšen "motor" oblikovanja svetov poslovnih con in bo služil kot mediator pri komunikaciji posameznih lastnikov.

Okvir za izvajanje aktivnosti Skupine bo predstavljal predvsem nov občinski prostorski načrt, kjer bo določena namenska raba za vsa degradirana industrijska območja in pa strokovne podlage za specializacijo in razvrščanje poslovnih con v Gorenjski regiji.

Aktivnost 2: Ustanovitev sveta industrijske cone Gornjesavska cesta

Industrijsko območje Gornjesavska cesta je bila izbrana kot pilotni projekt urejanja degradiranega območja. Območje je bilo preteklosti namenjeno predvsem tekstilni industriji. Trenutno ima v prostorih nekdanje Aquasave podjetje Julon svoja skladišča, preostale objekte v coni pa zaseda predvsem storitvena dejavnost. 86,3 % območja je v lasti zasebnih pravnih oseb, 6,8% v deljenem lastništvu in 6,7% fizične osebe (0,2% javne pravne osebe in javno dobro).

V svet industrijske cone Gornjesavska cesta se vključi vse lastnike cone. Namen je v sodelovanju z občinsko Delovno skupino za sanacijo industrijskih območij poiskati primerne rešitve nadaljnje rabe cone in dejavnosti, ki se bodo izvajala v coni.

Namen aktivnosti je oblikovanje telesa, ki bo sogovornik občine pri aktivnostih upravljanja in sanacije industrijskega območja.

Naloga občine je aktivno sodelovanje pri seznanjanju lastnikov glede omejitev razvoja občine, prednostih povezovanja (skupno urejanje komunalne infrastrukture, informacijske infrastrukture, prometne infrastrukture) ter spodbudah občine pri reševanju omenjene problematike. Kompleksno prenavljanje industrijskih območij zahteva od investitorjev znatna finančna sredstva. Občina bi lahko pri tem pomagala predvsem v obliki skupnega pristopa sofinanciranja investicij preko EU sredstev ter znižanja oz. opustitve nekaterih prispevkov, ki jih plačujejo podjetniki občini. Tako se npr. v zameno, da se lastniki vključijo v skupno upravljalno strukturo cone znižajo prispevki za uporabo stavbnega zemljišča.

Lahko se pričakuje, da posamezni lastniki ne bodo pripravljeni na vstop v svet industrijske cone Gornjesavska cesta. V tem primeru poskuša občina zagotoviti kompenzacijo prostorov za lastnika oz. poskuša z odkupom objekta in zemljišča ter nadaljnjo prodajo interesentom, ki so pripravljeni stopiti v svet. V skrajnem primeru je mogoče tudi razlastinjenje lastnika.

Aktivnost 3: Priprava Strategije razvoja industrijske cone Gornjesavska cesta

Kot je bilo ugotovljeno že v ozadju projekta je potrebno zagotoviti, da bodo industrijska območja, kjer se trenutno izvajajo gospodarske dejavnosti v prihodnosti nastopale kot enotne celice, ki se bodo med seboj povezovale in zagotavljale ustrezno podporno okolje za podjetniško dejavnost v okviru prednostne usmeritve Prostor za podjetne in inovativne v okviru Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj.

V ta namen je potrebno za industrijsko cono Gornjesavska cesta pripraviti celovito strategijo razvoja za prihodnje obdobje 25 let. Le ta mora podati odgovore na naslednja vprašanja:

- Kakšna je vizija in cilji industrijske cone?
- Katere dejavnosti oz. za katere namene so bo cona uporabljala v prihodnje?
- Katere so investicije, ki jih bo potrebno v prihodnje izvesti (s finančnim in terminskim načrtom)?
- Organizacijska struktura vodenja in upravljanja cone?
- Kakšno bo sodelovanje cone z gospodarskimi in drugimi partnerji v regiji državi?

S pomočjo omenjene strategije bo jasno določena namenska raba cone v prihodnje. Jasno bo določen tudi obseg skupnih aktivnosti, ki bodo usmerjene v obnovo in sanacijo območja ter stroški in možnosti sofinanciranja le teh. Poleg tega bo z vzpostavitvijo vodstvene strukture cona dobila podlago za nadaljnje trženje ter iskanje novih investitorjev.

Glavni nosilec predlagane aktivnosti bo Mestna občina Kranj v sodelovanju z OOOZ Kranj. Občina bo ponovno igrala vlogo moderatorja, prevzela pa bo tudi stroške priprave Strategije razvoja industrijske cone Gornjesavska cesta. Za investicijo je mogoče pridobiti tudi sredstva strukturnih skladov EU.

Aktivnost 4: Izbor skupnega upravljalca industrijske cone Gornjesavska cesta

V industrijski coni Gornjesavska cesta je potrebno prenoviti komunalno infrastrukturo, z namenom znižanja stroškov obratovanja pa bi bilo dobro zagotoviti skupno obnovo energetske infrastrukture v coni.

V ta namen svet izbere skupnega upravljalca cone. Prioriteta je ustanovitev rezervnega sklada, kamor bi se stekala sredstva za prihodnje ureditev skupne infrastrukture (komunalna, prometna, informacijska, energetska infrastruktura).

Namen je zagotoviti hitrejšo in cenejšo sanacijo degradiranega industrijskega območja. Poleg tega se z nadaljnjim skupnim upravljanjem in urejanjem zagotovi večja atraktivnost industrijskih območij pri potencialnih investitorjih. Hkrati bi upravljalca skrbel za večino pravno-administrativnih in vzdrževalnih nalog.

Naloga občine je opravljanje funkcije moderatorja, zagotavljanje finančnih spodbud ter informiranje širše javnosti o izvedenih aktivnostih.

Aktivnost 5: Aktivnosti za oblikovanje svetov degradiranih industrijskih območij

Sanacija degradiranih industrijskih območij ne bo mogoča brez aktivnega sodelovanja lastnikov območij. Glede na evidenco degradiranih območij bi bilo potrebno urediti predvsem še naslednja območja: Kolodvorska cesta, Savski log, Savska cesta in Zarica.

Občina oz. delovna skupina mora organizirati delavnice, kjer bo projekt in namen projekta predstavila vsem razvojnim partnerjem. Delavnice morajo vključevati:

- delavnice za oblikovanje namenske rabe posameznih industrijskih območij,
- predstavitev prednosti ureditve in skupnega upravljanja degradiranega območja,
- predstavitev finančnih spodbud občine in možnosti pridobivanja evropskih sredstev za investicije,
- delavnice za informiranje potencialnih investorjev.

Namen aktivnosti je izoblikovanje trenutnega stanja in bodočih aktivnosti urejanja industrijskih območij. Pripravijo se Strateški načrti urejanja posameznih industrijskih območij. S posredovanjem občine se zagotovi "zdravo" lastniško jedro, ki bo sposobno sodelovati v prihodnje in oblikovati Svet degradiranega območja ter izvajati nadaljnje aktivnosti, ki vodijo k že omenjenim rezultatom v okviru Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj. Pri tem bo morala občina v kolikor bo potrebno zagotoviti tudi lastna sredstva za začasen vstop v lastniško strukturo posameznih območij.

Aktivnost 6: Sanacija Industrijske arhitekturne dediščine

Kranj ima bogato industrijsko arhitekturno dediščino, ki je bila v večini zgrajena v obdobju med obema vojnama. Omeniti je potrebno, da z izjemo tovarne Gorenjskega tekstila noben objekt ni evidentiran v Registru kulturne dediščine (RKD) kot nepremična kulturna dediščina lokalnega ali državnega pomena. Številni objekti so trenutno v zelo slabem stanju, lastniška struktura objektov je pogosto razdeljena na več pravnih oseb in občina bi morala v sodelovanju z Zavodom kulturne dediščine RS poskrbeti za zaščito teh objektov. V prvi vrsti bi bilo potrebno zagotoviti vpis objektov v RKD, tako da bi se lahko ti objekti prijavljali na občinske razpise za obnovo kulturne dediščine. Poleg tega pa bi bilo primerno omenjene objekte najprej evidentirati in določiti listo tistih, ki se jih poskuša zaščititi:

- Tovarna Inteks
- Tovarna Jugočeška
- Tovarna Tekstilindust.

Namen je, da se zagotovi uvrstitev nekaterih industrijskih objektov na seznam KRK z namenom možnosti pridobivanja sredstev za obnovo objektov.

Aktivnost 7: Trženje saniranih industrijskih območij v regiji

Mešana lastniška struktura in problemi neurejenega upravljanja predstavljajo tudi oviro pri nadaljnjem trženju degradiranih industrijskih con. Poiskati je potrebno razvojnega partnerja, ki bo skrbel za trženje cone in izvajanje informacijskih aktivnosti ter bo vzdrževal komunikacijo s sveti industrijskih con ter posameznimi lastniki.

Trženjske aktivnosti bodo obsegale:

- Oblikovanje internetnega portala z informacijami o stanju in razvojnih ciljih posameznih con,
- Povezovanje trženja con z TIPO – agencijo za promocijo tujih investicij v Sloveniji,
- Skupna predstavitev in nastopanje na obrtnih in podjetniških sejmih v regiji in državi,
- Priprava občinskega geoinfosistema za načrtovanje in prostorsko urejanje con.

Nosilec omenjenih aktivnosti trženja bo OOZ Kranj, ki bo v sodelovanju z občino Kranj pripravila občinski geoinfosistema za načrtovanje in prostorsko urejanje con.

Aktivnost 7: Ureditev območja odlagališča odpadkov Tenetiše

Območje odlagališča odpadkov Tenetiše obsega dva dela: obstoječe odlagališče in območje, v preteklosti predvideno za širitev odlagališča. Odlagališče je v postopku zaprtja in sanacije in se ne bo širilo, kar je priložnost, da se površine uredijo za rekreativno rabo, še posebej zaradi bližine Udin Boršta.

Območje odlagališča odpadkov bo po sanaciji primerno za ureditev določenih rekreativnih dejavnosti, kot so kolesarska BMX proga, skate park, trim steza in učna pot. Pregledati je treba program sanacije in ugotoviti, katere dejavnosti so dopustne (npr. bencinski športi, kot npr. motokros steza, so neprimerni zaradi možnega izhajanja deponijskega plina). Primerne so predvsem »mehke« oblike rekreacije, ki ne bodo motile bližnjih občanov. Območje predvidene širitve odlagališča naj ostane ohranjeno v sedanjih oblikah, smiselna je le ureditev sprehajalne navezave na Udin Boršt. Pozimi je možno na tem območju urediti tekaške proge.

Na podlagi zbranih informacij se Komunala Kranj posvetuje z Mestno občino in Krajevno skupnostjo o najprimernejših oblikah ureditve območja, nato pa objavi javni razpis ali natečaj za ureditev območja odlagališča in sprehajalne navezave na Udin Boršt. Ureditev mora biti zasnovana fazno v skladu s programom sanacije in naj obvezno obsega:

- Tematsko učno pot na temo ravnanja z odpadki in trajnostnega razvoja,
- Parkirišče ob obstoječem vhodu na odlagališče,
- Rekreativne poti,
- Zasaditev z avtohtonimi lesnimi vrstami z možnostjo ureditve učne poti.

Izbrano ureditev je treba predstaviti in pretehtati na delavnicah s prebivalci iz neposredne okolice ter na delavnici za širšo javnost. Ureditev območja se nato integrira v zaključne faze sanacije odlagališča; zaželeno je, da se določene aktivnosti izvedejo v obliki akcij ob pomembnih dnevih, npr. Dnevu Zemlje, h katerim se pritegne širša javnost.

Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanovitev delovne skupine za sanacijo industrijskih območij Mestne občine Kranj • Ustanovitev sveta industrijske cone Gornjesavska cesta • Priprava Strategije razvoja industrijske cone Gornjesavska cesta • Izbor skupnega upravljavca industrijske cone Gornjesavska cesta • Aktivnosti za oblikovanje svetov degradiranih industrijskih območij • Sanacija Industrijske arhitekturne dediščine • Trženje saniranih industrijskih območij v regiji • Ureditev območja odlagališča odpadkov Tenetiše
Pogoji izvedbo za	<ul style="list-style-type: none"> • K uresnitvi projekta je potrebno k sodelovanju privabiti še: • Javne in zasebne pravne osebe lastniških struktur industrijskih območij • Interesne skupine s področja varstva okolja • Predstavniki prebivalcev bližnjih stanovanjskih objektov • Predstavniki ZKDRS Kranj • Združenja gospodarstvenikov (občina, regija) • Prebivalce iz okolice odlagališča odpadkov
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Strategija razvoja (Industrijska cona Gornjesavska cesta) • Ustanovitev treh (3) svetov industrijskih con

	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanovitev delovne skupine za sanacijo degradiranih industrijskih območij v mestni občini Kranj • Organizacija 3 delavnic za gospodarske subjekte • Vzpostavitev internetne strani za trženje degradiranih industrijskih območij (OOZ Kranj)
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • 20 ha novih površin znotraj danes degradiranih industrijskih območij • Povečanje števila gospodarskih subjektov v degradiranih industrijskih območjih za 10% • 2 ha novih zelenih in rekreativnih površin znotraj obstoječih degradiranih industrijskih območij • Rekreativna raba območja nekdanjega odlagališča odpadkov.
Nosilec ukrepa	Mestna občina Kranj in OZZ Kranj, Komunala Kranj (za aktivnost 8)
Prioriteta	Zelo pomembno

Ukrep 4: Porabniki kot zgled učinkovite rabe naravnih virov

Projekt 4.1. Nizko emisijska stanovanjska območja

Projekt:	Nizko emisijska stanovanjska območja
Obdobje izvajanja:	2010-2012
Ocenjena vrednost:	50.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Iz analize stanja okolja sledi, da precej vplivov na okolje v MOK lahko povezujemo s stanovanjskimi območji in da bi bilo zaradi tega potrebno s strani porabnikov zagotoviti bolj učinkovito rabo naravnih virov ter ustrežnejše obvladovanje emisij. Zato smo oblikovali projekt Nizko emisijska stanovanjska območja, s katerim želimo v stanovanjskih območjih doseči predvsem racionalnejšo rabo naravnih virov, zmanjšanje in bolj ustrezno ravnanje z emisijami in odpadki.

DANES	JUTRI
<p>Ključni pritiski na okolje iz stanovanjskih območij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predvideno povečevanje porabe pitne vode zaradi povečevanja števila prebivalstva, • povečevanje količine odpadnih voda iz gospodinjstev, • pomemben delež emisij v zrak iz individualnih kurišč na kurilno olje, • visoka energijska števila v sistemih daljinskega ogrevanja, • pojavljanje nelegalnih odlagališč odpadkov, • na ravni občine ne dosegajo zakonsko zahtevanih odstotkov ločeno zbranih odpadkov. 	<p>CILJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • manj emisij v zrak in manjši prispevek k podnebnim spremembam iz stanovanjskih območij, • učinkovitejša poraba naravnih virov v stanovanjskih območjih, • manjše onesnaževanje voda iz stanovanjskih območij, • učinkovito in pravilno ravnanje z odpadki v stanovanjskih območjih. <p>VSEBINA PROJEKTA: Glavni namen tega projekta je zmanjšanje porabe naravnih virov in zmanjšanje nastajanja odpadkov in emisij v stanovanjskih območjih.</p> <p>MEJNIKI PROJEKTA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivnost: Poročilo o zaključkih okrogle mize in sklenjenih dogovorih 2. Aktivnost: Brošura, predstave Eko gledališča 3. Aktivnost: Sprejeti prostorski akti z ustreznimi PIP 4. Aktivnost: Izvedba oglasov in sprejetje dogovora 5. Aktivnost: Sprejetje in začetek izvajanja dogovora

AKTIVNOSTI PROJEKTA:**Aktivnost 1: Okrogla miza ali delavnica: predstavitev potencialov za izrabo OVE in drugih ugotovitev iz Lokalnega energetskega koncepta drugim akterjem**

Občina in izdelovalec LEK predstavita ugotovitve LEK-a in predvsem ugotovljene potencialne za izrabo OVE upravljavcem večjih stanovanjskih stavb, upravljavcem daljinskih sistemov ogrevanja za stanovanja in upravljavci skupnih kotlovnice. Občina poleg tega predstavi možnost sofinanciranja obnove zgradb v starem mestnem jedru Kranja in kriterij energetske učinkovitosti, s katerim imajo občani možnost pridobivanja večjega deleža sredstev.

Povabljeni akterji izrazijo svoje potrebe, možnosti in interes za izvedbo. Preveri se možnost pogodbene oskrbe z energijo. V okviru okrogle mize naj se izpolnijo tudi vprašalniki o potrebah akterjev in o želeni vrsti pomoči s strani občine. Okrogli mizi naj sledi izdelava poročila o zaključkih okrogle mize in sklenjenih dogovorih.

Aktivnost 2: Promocija in ozaveščanje prebivalcev o ukrepih za učinkovito in varčno rabo naravnih virov

Promocija in ozaveščanje prebivalcev o ukrepih za učinkovito in varčno rabo energije naj se izvaja v naslednjih oblikah:

- a. Brošura o možnostih za pridobitev informacij in virov financiranja za energetske sanacije individualnih stanovanjskih stavb, izvedbo sistemov za rabo obnovljivih virov energije, zamenjavo starih kotlov z novejšimi ter izvedbo sistemov za zbiranje in uporabo padavinske vode s streh. V brošuri naj se predstavijo tudi primeri dobre prakse.
- b. Eko gledališče za otroke, ki temelji na čustvenem pristopu in želi uporabiti gledališča ter delavnice za seznanjanje otrok s tematiko spoštovanja okolja. Občina naj za to aktivnost aktivira lokalne umetnike ali umetniške organizacije in eko gledališče izvaja v sodelovanju z vrtci in osnovnimi šolami.

Aktivnost 3: Zmanjševanje porabe vode s pomočjo prostorskega načrtovanja

Občina naj v svojih prostorskih načrtih spodbuja uporabo sistemov za ponovno uporabo in recikliranje vode v gospodinjstvih.

V prostorsko izvedbene pogoje za gradnjo večjih stanovanjskih stavb (nad 5.000 m²) se vključi zahteva po uvedbi sistema zbiranja in uporabe padavinskih vod iz streh, ki so uporabne za zalivanje, splakovanje v kotličkih in pranje avtomobilov.

Aktivnost 4: Promocija uporabe vode iz pipe

Skupaj z upravljavcem vodovoda izvedejo promocijske in akcije obveščanja občanov o tem, da je kvaliteta pitne vode iz pipe ustrezna in celo boljša od tiste iz plastenk (v obliki radijskih oglasov, lokalne TV postaje, brošure) in da pitje vode prispeva k boljšemu počutju in zdravju ljudi in k bistveno manj emisijami CO₂ kot pitje iz plastenk. Občina naj sklene tudi dogovor z restavracijami in drugimi gostinskimi lokali ter vrtci in šolami o tem, da strežejo vodo iz pipe.

Aktivnost 5: Večji nadzor in osveščanje občanov glede povzročanja nelegalnih izpustov odpadnih vod in odlagališč odpadkov ter ustreznega ločevanja odpadkov

MOK naj v okviru medobčinskega inšpektorata sprejme dogovor o prednostni obravnavi in poostrenem nadzoru nad povzročanjem odlagališč odpadkov, nelegalnih izpustov odpadnih vod in ustreznostjo ločevanja odpadkov na ekoloških otokih.

MOK naj skupaj s Komunalo Kranj osvešča občane glede pomembnosti pravilnega ravnanja z odpadki in odvajanja odpadnih vod. Enkrat letno naj se izvede dan odprtih vrat Komunale Kranj,

ki ga MOK podpre z informacijsko podporo in primernim dogodkom (okrogla miza, delavnica, predstava šolarjev ipd.). Vsebinsko naj bo ta dan usmerjen v spodbujanje razumevanja občanov o pomenu zmanjševanja količin odpadkov, pravilnega ločevanja odpadkov in odlaganja. S postopno razlago in prikazom tehnologij in snovnega kroga naravnih virov naj bi izboljšali ravnanje občanov z odpadki, zmanjšali strah pred negativnimi vplivi odlagališč in sežigalnic ter povečali razumevanje uporabe tehnologij kompostiranja in kombiniranja z obnovljivimi viri energije. Na ta način bo MOK tudi spodbudila aktivnosti kmetovalcev, ki lahko prispevajo k rabi obnovljivih virov energije, kot so npr. uporaba lesne biomase (iz lesnih odpadkov iz dejavnosti na kmetiji) ter proizvodnja bioplina ob kompostiranju in živinoreji.

Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivnost : Okrogla miza ali delavnica: predstavitev potencialov za izrabo OVE in drugih ugotovitev iz LEK-a drugim akterjem 2. Aktivnost: Promocija in ozaveščanje prebivalcev o ukrepih za učinkovito in varčno rabo naravnih virov 3. Aktivnost: Zmanjševanje porabe vode s pomočjo prostorskega načrtovanja 4. Aktivnost: Promocija uporabe vode iz pipe 5. Aktivnost : Večji nadzor nad povzročanjem nelegalnih izpustov odpadnih vod in odlagališč odpadkov
Pogoji za izvedbo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivnost: potrebno je pridobiti zainteresiranost akterjev in njihovo vključitev v aktivnost 2. Aktivnost: k sodelovanju je potrebno pritegniti lokalne umetnike, vrtce in šole 3. Aktivnost: potrebno je podati ustrezna navodila prostorskim načrtovalcem 4. Aktivnost: za sodelovanje je potrebno pridobiti upravljavca vodovoda, lokalne medije, gostinske lokale in izobraževalne ustanove 5. Aktivnost: sprejetje odločitve v okviru Medobčinskega inšpektorata
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • manjše emisije CO₂ in onesnaževal v zrak iz stanovanjskih območij, • manjša specifična poraba pitne vode, • učinkovitejša raba energije in povečana raba obnovljivih virov energije v stanovanjskih stavbah • manjše količine nastale odpadnih voda in stanovanjskih območij, • manjše število nelegalnih odlagališč in večji delež ločeno zbranih odpadkov.
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • emisije CO₂ in onesnaževal v zrak iz gospodinjstev (kg/leto), • specifična poraba pitne vode na prebivalca (m³/leto) • energijsko število stanovanjskih stavb (KWh/m²) • število nelegalnih izpustov iz stanovanjskih stavb, • število nelegalnih odlagališč, • delež ločeno zbranih odpadkov (%).
Nosilec ukrepa	Mestna občina, upravljavci večjih stanovanjskih stavb, upravljavci daljinskih sistemov ogrevanja za stanovanja, upravljavci skupnih kotlovnice, lokalni umetniki, izobraževalne ustanove, lokalni mediji, upravljavec javnega vodovoda, medobčinski inšpektorat
Prioriteta	Pomembno

Projekt 4.2. Zeleno upravljanje poslovnih in industrijskih stavb – nizko emisijska industrijska območja

Projekt:	Zeleno upravljanje poslovnih in industrijskih stavb – nizko emisijska industrijska območja
Obdobje izvajanja:	2010-2014
Ocenjena vrednost:	75.000 EUR

OZADJE PROJEKTA:

Poslovna in industrijska območja v MOK v precejšnji meri prispevajo k obremenjevanju okolja. Zaradi tega je potrebno s strani lastnikov in upravljalcev teh območij zagotoviti bolj učinkovito okoljsko upravljanje ter odgovornejše ravnanje z okoljem. Oblikovali smo projekt Zeleno upravljanje poslovnih in industrijskih stavb – nizko emisijska industrijska območja, s katerim želimo doseči odgovornejše ravnanje z okoljem in s tem manj emisij v okolje iz poslovnih in industrijskih območij. Ta projekt je torej zastavljen v smeri zmanjševanja oziroma preprečevanja obremenjevanja okolja s strani industrije in podjetniškega sektorja.

DANES	JUTRI
<p>Ključni pritiski na okolje iz poslovnih in industrijskih območij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • občasne pritožbe nad hrupom, smradom, • oziroma problem umeščanja industrije v bližino bivalnih območij, • prisotnost kemijske industrije pomeni potencialno tveganje za zdravje in varnost prebivalcev, • presežene mejne vrednosti za nevarne snovi v odpadni vodi (anorganske in organske), • povečanje obsega proizvodnje nekaterih podjetij, vpliv na povečanje emisij v okolje, • kumulativni pritisk na emisije v zrak zaradi povečanja prometa (tovornega kot potniškega), • srednje velika podjetja se ne posvečajo problematiki zmanjšanja porabe energije. 	<p>CILJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • manj emisij v zrak in manjši prispevek k podnebnim spremembam iz gospodarstva, • manj emisij hrupa iz industrijskih območij, • učinkovitejša poraba naravnih virov, • manj emisij odpadnih voda in ustrezno ravnanje z njimi, • učinkovito in pravilno ravnanje z odpadki v podjetjih in industriji. <p>VSEBINA PROJEKTA:</p> <p>Projekt je namenjen spodbujanju učinkovitega sistema okoljskega upravljanja. Doseči želimo manj emisij iz industrijskih in poslovnih območij, ki ne bodo moteče za bližnje prebivalce. S predlaganimi aktivnostmi želimo doseči tudi manj emisij CO₂ in s tem zmanjšati vplive na klimatske spremembe.</p> <p>MEJNIKI PROJEKTA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poročilo o zaključkih okrogle mize in sklenjenih dogovorih • Predavanja, seminarji • Vzpostavljena internetna stran, najeti svetovalec za okoljske preglede

AKTIVNOSTI PROJEKTA:**Aktivnost 1: Okrogla miza ali delavnica: predstavitev potencialov za izrabo OVE, drugih ugotovitev iz Lokalnega energetskega koncepta ter ravnanje z emisijami v industriji**

Občina in izdelovalec LEK-a predstavitelja ugotovitve LEK-a in predvsem ugotovljene potencialne glede energetskega potenciala v občini ter možnosti za izkoriščanje OVE za industrijo lastnikom in upravljavcem obstoječih (obratujočih in ne obratujočih) industrijskih objektov, upravljavcem daljinskih sistemov ogrevanja.

Občina, lastniki in upravljavci objektov naj predstavijo svoj pogled na problematiko, evidentirajo glavne probleme glede učinkovitosti rabe naravnih virov in ravnanja z emisijami, ugotovijo primanjkljaje (finančni, organizacijski, kadrovske, informacijski) na strani lastnikov in upravljavcev, opredelijo načine sodelovanja med lastniki, upravljavci in občino.

Povabljeni akterji izrazijo svoje potrebe, možnosti in interes za izvedbo. Preveri se možnost pogodbene oskrbe z energijo. V okviru okrogle mize naj se izpolnijo tudi vprašalniki o potrebah akterjev in o zeleni vrsti pomoči s strani občine.

Občina pokaže interes za pomoč pri reševanju problemov na področju rabe naravnih virov in ravnanja z emisijami. Okrogli mizi naj sledi izdelava poročila o zaključkih okrogle mize in sklenjenih dogovorih.

Aktivnost 2: Organizacija predavanj in seminarjev za mala in srednje velika podjetja na teme investicij v učinkovito okoljsko upravljanje

Občina organizira predavanja in seminarje za podjetja s tematikami:

- prijave na razpise za evropska sredstva in druge razpise za investicije v BAT, OVE in UVE (1x),
- predstavitev prostovoljnih sistemov učinkovitega okoljskega upravljanja (1x),
- predstavitev najboljših razpoložljivih tehnologij (glede na interes izražen v anketah – glej naslednjo aktivnost).

Občina organizira ta predavanja in seminarje s pomočjo zunanjih strokovnih sodelavcev. Občina naj na ta predavanja povabi predvsem podjetja, ki razpolagajo:

- z napravami, ki povzročajo emisije hrupa in emisije v zrak in vodo in so zavezani za izvajanje meritev teh emisij,
- z napravami za ravnanje z odpadki.

Aktivnost 3: Organiziranje kadrovske in organizacijske pomoči občine malim in srednje velikim podjetjem

Občina naj določi ali najame strokovnjaka s področja varovanja okolja, ki bo na voljo podjetjem pri vprašanjih glede BAT, UVE in OVE, in bo usposobljen za izvajanje okoljskih pregledov v podjetjih.

Občina naj v sodelovanju z najetim strokovnjakom na svoji internetni strani uredi temo v zvezi s pomočjo podjetjem pri prijavi na razpis za pridobitev sredstev za investicije v BAT, OVE in UVE. Prav tako naj uredi povezave na aktualne teme, primere dobre prakse, ki bodo v pomoč pri okoljskih temah za podjetja. Na internetni strani naj bo dostop do vseh vsebin omogočen le prijavljenim akterjem (podjetjem). Na omenjeni internetni strani naj se izvajajo tudi občasne

ankete prijavljenih akterjev, o tem kakšne teme si želijo na organiziranih predavanjih in seminarjih iz prejšnje aktivnosti.

Aktivnost 4: Zagotovitev cenovno ugodne avtobusne povezave med industrijskimi območji in železniško postajo ter oblikovanje prilagojenega voznega reda.

Ta aktivnost se bo reševala v okviru projekta za zmanjšanje emisij CO₂ iz prometa.

Aktivnosti	
Pogoji za izvedbo	1. Aktivnost: Potrebno je pridobiti zainteresiranost akterjev in njihovo vključitev v aktivnost 2. Aktivnost: Za strokovno izvedbo predavanj in seminarjev je potrebno k sodelovanju pritegniti strokovnjaka ali strokovnjake s področja BAT, OVE in UVE 3. Aktivnost: Potrebno je skleniti sodelovanje s strokovnjakom za okoljske preglede podjetij in okoljsko svetovanje 5. Aktivnost: Glej projekt Priprava načrta trajnostnega prometa
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • manjše emisije CO₂ in onesnaževal v zrak iz poslovnih in industrijskih območij, • manjše količine tehnoloških odpadnih voda, ki so preobremenjene z onesnaževali, • povečanje deleža uporabe OVE in UVE v industrijskih območjih • povečanje deleža podjetij vključenih v prostovoljne sisteme učinkovitega okoljskega upravljanja, • povečanje števila podjetij, ki investirajo v okoljsko sprejemljivejše tehnologije in postopke dela (BAT)
Indikatorji	<ul style="list-style-type: none"> • emisije CO₂ in onesnaževal v zrak iz gospodarstva (kg/leto), • število neustreznih izpustov odpadnih tehnoloških vod, • delež uporabe obnovljivih virov energije v gospodarstvu (%) • delež srednje velikih in malih podjetij z letnimi investicijami v učinkovito rabo energije v gospodarstvu (%) • delež srednje velikih in malih podjetij v občini vključenih v prostovoljne sisteme učinkovitega okoljskega upravljanja • delež srednje velikih in malih podjetij z letnimi investicijami v BAT (%)
Nosilec ukrepa	Mestna občina, lastniki in upravljavci industrijskih objektov, upravljavci daljinskih sistemov ogrevanja, podjetja, strokovnjaki za okoljsko svetovanje in okoljske preglede podjetij, podjetje za urejanje spletne strani MOK
Prioriteta	Pomembno

5 Stroški izvedbe, časovni načrt in viri financiranja

Ocenjeni so stroški izvedbe in časovni načrt izvedbe za posamezne projekte, ki so opredeljeni v načrtu ukrepov. V spodnji preglednici po prikazani skupni ocenjeni stroški za izvedbo projektov, ki so opredeljeni v načrtu ukrepov 2010 – 2013.

Preglednica 3: ocenjeni stroški financiranja izvedbe

Ukrepi	Projekti	Ocenjeni stroški v €	Časovnica				
			2010	2011	2012	2013	2014
Horizontalni ukrep: Komunikacijske aktivnosti		/					
Ukrep 1: MOK – nizkoemisijška občina	1.1. Izračun CO2 in vključitev v mednarodne povezave za zmanjšanje vplivov na podnebne spremembe	40.000					
	1.2. Zmanjševanje izpustov CO2 v prometu v Mestni občini Kranj	460.000					
Ukrep 2: Zdravo in kakovostno življenjsko okolje občanov	2.1. Strateška karta hrupa za območje Mestne občine Kranj	30.000					
	2.2. Program ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje hrupa v Mestni občini Kranj	40.000					
	2.3. Ureditev zelenih javnih površin	200.000					
	2.4. Ureditev mreže rekreativnih poti	300.000					
Ukrep 3: Okoljsko aktivna občinska uprava MOK	3.1. Zelena javna naročila v Mestni občini Kranj	50.000					
	3.2. Sanacija degradiranih območij	320.000					
Ukrep 4: Porabniki kot zgled učinkovite rabe naravnih virov	4.1. Nizko emisijška stanovanjska območja	50.000					
	4.2. Zeleno upravljanje poslovnih in industrijskih stavb – nizko emisijška industrijska območja	75.000					
Skupaj		1.565.000	2010 - 2013 (2014)				

Za izvedbo predvidenih projektov bo Mestna občina Kranj morala zagotoviti potrebne finančne vložke, a le delno iz občinskega proračuna, saj je smiselno uporabiti tudi druge vire financiranja, kot so:

- prispevki donatorjev oz. nosilcev projektov (v primerih, ko to ni Mestna občina);
- sofinanciranje iz morebitnih državnih namenskih virov, pri čemer bo potrebno sodelovanje tudi z drugimi pristojnimi zavodi oz. institucijami, in sicer z/s:
 - Ministrstvom za okolje in prostor (MOP),
 - Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP),
 - Ministrstvom za gospodarstvo (MG),
 - Ministrstvom za zdravje (MZ),
 - Ministrstvom za promet (MP).
- nepovratna sredstva - razpisi EU skladov:

- Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov (Evropski sklad za regionalni razvoj),
- Operativni program razvoja človeških virov (Evropski socialni sklad),
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (Kohezijski sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj),
- Čezmejni in medregionalni operativni programi (Evropski sklad za regionalni razvoj - Operativni program Avstrija - Slovenija),
- Transnacionalni operativni programi – program Jugovzhodna Evropa (Evropski sklad za regionalni razvoj), Program razvoja podeželja (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja);
- druga sredstva, npr. krediti Eko sklada, ipd.
- povratna sredstva - Evropska investicijska banka (EIB) v sodelovanju z slovenskimi bankami in skladi.

Ocenjeno je, da bi lahko Mestna občina Kranj približno 40 – 50% zgoraj navedenih stroškov pokrila s sofinanciranjem iz različnih virov. To bi pomenilo, da je prispevek MOK k izvedbi OPVO pribl. 800.000 €, kar pomeni 260.000 – 270.000 € letno. Uspešnost je odvisna od pravočasne prijave na razpise in upoštevanja razpisnih pogojev. Projekti, zajeti v OPVO so zato pripravljene v obliki projektne naloge, ki lahko služi za izhodišče za prijavo na posamezni razpis; seveda pa je treba vsak projekt prilagoditi razpisnim pogojem.

PRILOGE

1 Skladnost Strategije trajnostnega razvoja MOK s strateškimi dokumenti

Temeljni programski dokument na ravni Mestne občine Kranj je Strategija trajnostnega razvoja MOK. Ta dokument predstavlja temeljne usmeritve tudi za pripravo OPVO, zato bomo v nadaljevanju poskušali odgovoriti predvsem na naslednja vprašanja:

- skladnost Strategije trajnostnega razvoja MOK s temeljnimi programskimi dokumenti, ki so pomembni z vidika priprave OPVO
- vsebinska področja, ki so pomembna za pripravo OPVO in niso zajeta v nacionalni strateških in programskih dokumentih
- skladnost Strategije trajnostnega razvoja MOK z programskimi dokumenti na ravni EU, ki zajemajo vsebine, ki niso zajete na nacionalni ravni

Tabela 1: Skladnost strategije trajnostnega razvoja MOK s temeljnimi programskimi dokumenti, ki so pomembni z vidika priprave OPVO

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012	<p>Zrak</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 8% v obdobju 2008-2012 glede na leto 1986: ▪ 30% nižja poraba energije v novih stavbah in možnost znižanja energije v javnem sektorju za 15%. <p>Doseganje mejnih oziroma ciljnih vrednosti po območjih za:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ NOx do 2010, ▪ SO2 in PM10 do 2005, ▪ NO2 in Pb do 2010, ▪ CO do 2005, ▪ benzen in ozon do 2010. 	<p><u>Prednostna usmeritev : Skrbimo za okolje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Do leta 2013 zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne vode v naselju Kranj ▪ Do leta 2017 zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne vode v vseh naseljih z gostoto poselitve večjo od 20 prebivalcev na hektar: poleg mesta Kranj še naselja Golnik, Mlaka, Kokrica, Britof, Orehovlje, Predoslje, Hrastje, Breg ob Savi, Zgornje, Srednje in Spodnje Bitnje, Šutna in 	<p>Strategija trajnostnega razvoja MOK vključuje na izvedbeni ravni številne ukrepe in aktivnosti, ki zajemajo področje varstva okolja in narave. Tako termin trajnostni razvoj ni zgolj črka na papirju temveč tudi realnost.</p> <p>Nekatera področja Nacionalnega programa varstva okolja 2005-2012 v strategiji trajnostnega razvoja le bolj površinsko zajeta; to so:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hrup, ▪ Naravna in biotska raznovrstnost in ▪ Krajina.

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmanjšanje emisij SO₂, NO_x, CO in prahu iz starih in obstoječih velikih kurilnih naprav in zagotavljanje, da letne množine emisij iz vseh naprav ne bodo presežene. <p><u>Tla</u></p> <p>Preprečiti nadaljnje spreminjanje najboljših kmetijskih zemljišč v nekmetijske namene.</p> <p><u>Vode</u></p> <p>Dobro stanje voda do leta 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ doseganje izboljšanja stanja kakovosti podzemnih voda in doseganje mejnih vrednosti za nitrata v pitni vodi, ▪ doseganje izboljšanja stanja podzemnih voda in doseganje mejnih vrednosti za pesticide v pitni vodi ter virih pitne vode, ▪ zagotavljanje ustreznega zbiranja, odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda, ▪ ustavitev oziroma postopno odpravljanje odvajanja emisij ali uhajanja prednostno nevarnih snovi, pitno vodo ali za proizvodnjo pijač, ▪ ohranjanje kakovosti kopalnih voda ter preprečevanje onesnaževanja ali druge vrste obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na stanje vodnega telesa ali njegovega dela, ki je določeno kot območje kopalne vode, ali na zdravstveno ustreznost kopalne vode na območju kopalne vode, 	<p>Žabnica</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vsem uporabnikom na območju MOK zagotoviti priključitev na javno vodovodno omrežje ter stalno, ustrezno količino kakovostne, neoporečne pitne vode in zavarovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov. ▪ S povečanjem ločeno zbranih frakcij na izvoru ter z njihovo predelavo in snovno izrabo zmanjšati količino odloženih odpadkov na deponijo ▪ Izboljšati kakovost zraka z zmanjšanjem emisij CO₂ v mestu Kranj. ▪ Do leta 2023 doseči 30 % znižanje porabe energije v javnih objektih ▪ Povečati uporabo javnega prevoza s 4% na 20% ▪ Urediti mrežo zelenih površin in rekreacijskih poti <p><u>Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zdravih in zadovoljnih ljudi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izboljšati dostopnost do 	

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ohranjanje kakovosti voda, da se omogoči življenje pomembnih vrst sladkovodnih rib, ▪ zagotavljanje vodnih količin za vodooskrbo prebivalcev s pitno vodo, ▪ izboljšanje razpoložljivih vodnih količin za rabo ter stanje voda in pripadajočih ekosistemov, ▪ zmanjšanje ogroženosti pred poplavami. <p><u>Hrup</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Znižanje sedanje ravni hrupa oziroma preprečevanje pojavljanja novih virov hrupa. ▪ Določitev stopnje izpostavljenosti prebivalstva okoljskemu hrupu ter informiranje javnosti o izpostavljenosti hrupu. <p><u>Naravna in biotska raznovrstnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja. ▪ Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom. ▪ preprečevanje onesnaževanja ali druge vrste obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost ali količinsko stanje vodnega telesa ali njegovega dela, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s ▪ ohranjanje biotske raznovrstnosti, ▪ trajnostna raba njenih sestavin, ▪ poštena in pravična delitev koristi genskih virov 	<p>zdravstvenih storitev</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ krepitev zdravja občanov ▪ Izboljšati dostopnost oskrbe starejših <p><u>Prednostna usmeritev 6: Kranj mesto športa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dvig motoričnih sposobnosti otrok v prvi triadi v OŠ ▪ Povečati delež prebivalcev MOK, ki so vključeni v redno športno rekreativno vadbo ▪ Razvoj Športnega centra Kranj v osrednje regijsko športno – vadbena – rekreacijsko središče ▪ Urejati manjše atraktivne športne objekte in zelene površine, športne parke oz. igrišča za otroke v območjih z večjo gostoto poselitve po vseh območjih KS 	

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>skupaj z ustreznim dostopom do njih in s primernim prenosom ustreznih tehnologij.</p> <p><u>Krajina</u></p> <p>Spodbujanje varstva, upravljanja in načrtovanje krajine.</p>		
<p>Nacionalni energetska program</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ do leta 2010 povečati učinkovitost rabe energije v industriji in storitvenem sektorju za 10% glede na leto 2004 (zmanjšanje vplivov na okolje, povečanje konkurenčnosti podjetij in zanesljivosti oskrbe), ▪ podvojitev deleža električne energije iz sproizvodnje z 800 GWh v letu 2000 na 1600 GWh v 2010 (zmanjšanje vplivov na okolje, povečanje izkoristka goriv in zanesljivosti oskrbe, izboljšana raba prostora), ▪ do leta 2010 povečati učinkovitost rabe energije v stavbah za 10 % glede na leto 2004 (subvencije, krediti, minimalni standardi, svetovanje), ▪ spodbujanje sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja (akcijski načrt razvoja omrežij, sistem financiranja občinske infrastrukture), ▪ obvezni lokalni energetska koncepti (predpis obveznosti za naselja z več kot 5000 prebivalci, opredelitev območij z obvezno analizo možnosti rabe biomase za daljinsko ogrevanje), ▪ do leta 2010 povečati učinkovitost rabe energije v javnem sektorju za 15 % glede na leto 2004 (demonstracijski učinek vzorčnih projektov, kriteriji za javno naročanje in naročila, mehanizmi 		<p>Strategija trajnostnega razvoja se s problematiko energetske učinkovitosti ukvarja predvsem v okviru prednostne usmeritve Skrbimo za okolje, kjer se v okviru ukrepa Energetska učinkovita občina načrtuje izvedba strateških projektov s področja URE in OVE. Pri tem bi lahko bila aktivnejša usmeritev v zasebni sektor, saj so glavne aktivnosti namenjene predvsem javnemu sektorju.</p> <p>Številne aktivnosti z omenjenega področja so podrobneje zajete v okviru Lokalnega energetskega koncepta.</p>

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>pogodbenežnega znižanja stroškov za energijo),</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ do leta 2010 povečati učinkovitost rabe energije v prometu za 10 % glede na leto 2004. 		
Resolucija o prometni politiki	<p>Javni promet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ z učinkovitim in atraktivnim sistemom javnega potniškega prometa, zmanjšati potrebo po uporabi osebnih avtomobilov, ▪ z intermodalnostjo javnega potniškega prometa, ki prek dostopnih intermodalnih terminalov potniškega prometa zagotavljajo povezovanje različnih sistemov, ▪ z zagotavljanjem primernih poti za prevozna sredstva v javnem potniškem prometu, ▪ s povečano dostopnostjo in zanesljivostjo javnega prometnega omrežja – tako s primernim načrtovanjem smeri in obsega storitev kakor tudi z aktivnim informacijskim sistemom, ▪ z enotno vozovnico za celoten sistem javnega potniškega prometa, ▪ z uvajanjem parkirišč, prostorov za vstopanje in izstopanje potnikov, izposojevalnic koles, taksi služb in storitev obveščanja potnikov na vozliščih sistema javnega potniškega prometa, s čimer bodo osebna vozila vključena v sistem javnega transporta, ▪ z zagotavljanjem mobilnosti tudi socialno šibkim z 		<p>Na področju javnega potniškega prometa so glavne prioritete občine v okviru ukrepa Prometna dostopnost in trajnostna mobilnost predvsem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ posodobitev cestnega omrežja v skladu s potrebami ▪ zasnova JPP kot kombinacije železniškega in avtobusnega prevoza ▪ zagotovitev zadostnega števila parkirnih mest in ureditev mirujočega prometa, ▪ izgradnja infrastrukture za nemotoriziran promet. <p>Večjo pozornost bi bilo potrebno nameniti predvsem vsebinam:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pedagoškim in andragoškim izobraževanjem in vzgojo o prometu ▪ prostorskemu vidiku zagotavljanja primernih potniških poti

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>ustrezno cenovno politiko transporta,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ urediti dostopnost javnega potniškega prometa gibalno in senzorno oviranim invalidom, kar bo zmanjšalo potrebo po uporabi osebnih avtomobilov in zagotovilo večjo mobilnost ter enake možnosti za to skupino prebivalstva, ▪ s povezovanjem izvajalcev storitev pri načrtovanju dnevnih aktivnosti (ustvarjanje skupnih podatkovnih baz in sistemov komuniciranja), ▪ z izdelavo skupnih informacijskih dokumentov za osebje in uporabnike javnega potniškega prometa, ▪ s ponudbo zanesljivih in stalnih informacij za uporabnike storitev potniškega prometa, ▪ s celostnim pedagoškim in andragoškim izobraževanjem in vzgojo o prometu, ▪ z integriranjem posebnih linijskih prevozov potnikov v enotni sistem javnega prevoza potnikov, <p>Prometna infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ izgradnja in vzdrževanje prometne infrastrukture za nemotorizirani promet, s katero se vzpodbujata uporaba koles in hoja na ustreznih relacijah 		
<p>Strategija Vlade Republike Slovenije na področju telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ okrepiti vrednote, informiranost in znanje vseh prebivalcev v zvezi s telesno (gibalno) dejavnostjo, ki koristi zdravju, ne glede na starost, spol, izobrazbo, socialno-ekonomski status, funkcionalnost motoričnih sposobnosti in druge dejavnike, ▪ uveljaviti dosledno izvajanje priporočil telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev zdravja, 		<p>V okviru prednostne usmeritve Kranj mesto športa se največ pozornosti namenja spodbujanju vseh generacij prebivalstva k športno-rekreacijskim aktivnostim, poleg tega pa je pozornost namenjena tudi izgradnji primerne športno rekreacijske infrastrukture. Celotno področje je izredno dobro zajeto v</p>

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
zdravja od 2007 do 2012	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uveljaviti kompetentno načrtovanje, usklajevanje in izvajanje aktivnosti in projektov v zvezi s telesno (gibalno) dejavnostjo, ki so v javnem interesu – za izobraževanje, raziskovanje, medijske in akcijske projekte, zagotavljanje dostopnosti, kakovostne in varne vadbe, skrb za športne objekte itd., ▪ uveljaviti povezovanje in sodelovanje medicinske in športne stroke ter znanosti pri spodbujanju prebivalstva k redni in sistematični telesni (gibalni) dejavnosti, ▪ omogočiti, da telesna (gibalna) dejavnost za krepitev zdravja postane stalen sestavni del politike delovnih usmeritev vseh skupin civilne družbe, ▪ povečati dostopnost, kakovost in možnost izbire rekreativnih dejavnosti, ▪ zagotoviti strokovno izdelane programe telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev zdravja v delovnih in bivalnih okoljih, ▪ okrepiti promocijske aktivnosti o pomenu telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev zdravja v sistemu zdravstvenega varstva, vzgoji in izobraževanju, delovnih okoljih in v samoupravnih lokalnih skupnostih, ▪ okrepiti sistem nenehnega spremljanja in vrednotenja stanja v zvezi s telesno (gibalno) dejavnostjo za krepitev zdravja in aktivnosti za celovito upravljanje kakovosti tega področja. 		strategiji trajnostnega razvoja MOK.

V nadaljevanju se bomo osredotočili na vsebinska področja, ki so pomembna za pripravo OPVO in niso zajeta v nacionalni strateških in programskih dokumentih. Pri tem bomo pregledali vsebine, ki so zajete že na nacionalni ravni in katere vsebine so zajete na ravni EU.

Tabela 2: vsebinska področja, ki so pomembna za pripravo OPVO in niso zajeta v nacionalni strateških in programskih dokumentih

Vsebine	Nacionalna raven	Dokument	EU raven	Dokument
Zrak	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012		
Tla	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012		
Vode	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012	✓	Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)
Odpadki	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012	✓	Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)
Hrup	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012		
Naravna in biotska raznovrstnost	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012	✓	Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)
Krajina	✓	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012	✓	
Trajnostna dostopnost			✓	Strategija EU za trajnostni razvoj
Promet in njegovi vplivi	✓	Resolucija o prometni politiki		
Zdravje prebivalstva	✓	Strategija Vlade Republike Slovenije na področju telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev zdravja od 2007 do 2012	✓	Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)
Energetska učinkovitost	✓	Nacionalni energetske program	✓	Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)

Trajnostni razvoj			✓	Strategija EU za trajnostni razvoj
Urbana območja			✓	Tematska strategija za urbano okolje EU
Klimatske spremembe			✓	Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)

Ugotovljeno je bilo, da nacionalni strateški in programski dokumenti na zajemajo vseh področij, ki bi bila pomembna z vidika varstva okolja. Tako je potrebno pregled strateških smernic in usmeritev na ravni EU. V nadaljevanju bomo predstavili temeljne cilje dokumentov, ki na EU ravni zajemajo vsebine, ki niso zajete na nacionalni ravni z vidika varstva okolja.

Tabela 3: skladnost Strategije trajnostnega razvoja MOK z programskimi dokumenti na ravni EU, ki zajemajo vsebine, ki niso zajete na nacionalni ravni

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
Šesti okoljski akcijski program EU (2002 - 2012)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poudariti podnebne spremembe kot pomembni izziv v naslednjih 10 letih in kasneje, in prispevati k dolgoročnemu cilju stabiliziranja koncentracij toplogrednih plinov v ozračju na nivoju, ki bo lahko preprečil človekovo nevarno vmešavanje v podnebni sistem. Pri tem bo Program vodil dolgoročni cilj za največ za 2 °C povečanje globalne temperature nad predindustrijsko stopnjo in koncentracija CO2 pod 550 ppm. Dolgoročno bo to zahtevalo globalno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 70 % v primerjavi z letom 1990, kot je določeno na Medvladnem forumu o podnebnih spremembah (IPCC); ▪ zaščititi, ohraniti, obnoviti in razvijati delovanje naravnih sistemov, naravnih habitatov, prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, da bi ustavili 	<p><u>Prednostna usmeritev : Skrbimo za okolje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Do leta 2013 zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne vode v naselju Kranj ▪ Do leta 2017 zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne vode v vseh naseljih z gostoto poselitve večjo od 20 prebivalcev na hektar: poleg mesta Kranj še naselja Golnik, Mlaka, Kokrica, Britof, Orehovlje, Predoslje, Hrastje, Breg ob Savi, Zgornje, Srednje in Spodnje Bitnje, Šutna in 	Temelja razlika med cilji Šestega okoljskega akcijskega programa in Strategijo trajnostnega razvoja MOK je predvsem področje biotske raznovrstnosti, ki ni zajeta v strategiji MOK.

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>dezertifikacijo in izgubo biotske raznovrstnosti, vključno z raznovrstnostjo genetskih virov, tako v Evropski Uniji kot po svetu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prispevati h visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje in z vzpodbujanjem urbanega trajnostnega razvoja; ▪ večja učinkovitost virov in takšno ravnanje z viri in odpadki, ki omogoča bolj trajnostno proizvodnjo in porabo, s čimer se doseže prekinitev povezanosti med rabo virov in nastajanjem odpadkov ter stopnjo gospodarske rasti, in da se zagotovi, da poraba obnovljivih in neobnovljivih virov ne preseže nosilne zmogljivosti okolja. 	<p>Žabnica</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vsem uporabnikom na območju MOK zagotoviti priključitev na javno vodovodno omrežje ter stalno, ustrezno količino kakovostne, neoporečne pitne vode in zavarovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov. ▪ S povečanjem ločeno zbranih frakcij na izvoru ter z njihovo predelavo in snovno izrabo zmanjšati količino odloženih odpadkov na deponijo ▪ I zboljšati kakovost zraka z zmanjšanjem emisij CO2 v mestu Kranj. ▪ Do leta 2023 doseči 30 % znižanje porabe energije v javnih objektih ▪ Povečati uporabo javnega prevoza s 4% na 20% ▪ Urediti mrežo zelenih površin in rekreacijskih poti 	
<p>Tematska strategija za urbano okolje EU</p>	<p><u>Trajnostno urbano upravljanje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sistematično sklicevanje na trajnostna merila v javnih naročilih ▪ spodbujanje kompostiranja namesto sežiganja odvečne vegetacije v izogib lokalnemu onesnaževanju; ▪ spodbujanje večjega sodelovanja državljanov pri sprejemanju lokalnih odločitev, in to s političnimi in tehničnimi sredstvi; ▪ več pozornosti se nameni preprečevanju in odstranjevanju umazanije, odpadkov, grafitov, živalskih iztrebkov in prekomernega hrupa iz stanovanjskih in avtomobilskih glasbenih naprav; <p><u>Trajnostni mestni promet</u></p>	<p><u>Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zdravih in zadovoljnih ljudi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izboljšati dostopnost do zdravstvenih storitev 	<p>Tematska strategija za urbano okolje EU vključuje tudi področje trajnostne gradnje in urbanističnega načrtovanja v urbanih okoljih, vendar so omenjena področja predvsem predmet prostorskih strategij. Tako je bila pozornost namenjena le trajnostnem urbanem upravljanju in mestnem prometu.</p> <p>Oba sklopa dajeta natančna vsebinska priporočila trajnostnega razvoja v urbanem okolju. Posamezna področja niso zajeta v strategiji MOK. Ta področja so predvsem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ področje hrupa in urbanega onesnaževanja, ▪ JPP, ki uporablja trajnostne

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ načrtanje trajnostnega mestnega prometa kot instrumentu za izboljšanje urbanega okolja ▪ načrti trajnostnega mestnega prometa bi morali vsebovati konkretne in merljive cilje, ki jih je mogoče predstaviti in spremljati v pregledu stanja, kar bi povečalo širjenje najboljših praks med državami članicami; poudarja, da bi morali biti načrti trajnostnega mestnega prometa dovolj prožni, da bi lahko zaobjeli nadaljnji razvoj; ▪ uporaba okolju prijaznih načinov prevoza in tehnologij je ključni dejavnik za doseganje čistejšega urbanega okolja; ▪ podpora razvoju javnega prevoza, ki uporablja trajnostne energetske vire, ▪ dostop do mobilnosti za vse (tudi za tiste, ki nimajo dostopa do osebnega avtomobila) ▪ institucije EU naj pospešijo izmenjave dobre prakse med lokalnimi in nacionalnimi organi, ter poziva Komisijo, naj spremlja izvajanje obstoječe evropske zakonodaje, da bi s tem spodbujala dostopnost za ljudi s posebnimi potrebami, še posebej pa izvajanje pravil, ki urejajo posebne postopke javnih naročil Skupnosti, ki morajo biti izrecno oblikovani na način, primeren za vse uporabnike; ▪ načrti trajnostnega mestnega prevoza morajo vključevati sredstva, s katerimi lokalne oblasti nameravajo: <ol style="list-style-type: none"> 1. spodbujati nemotorizirane oblike prometa, kot sta kolesarjenje in hoja z izgradnjo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ krepitev zdravja občanov ▪ Izboljšati dostopnost oskrbe starejših <p><u>Prednostna usmeritev 6: Kranj mesto športa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dvig motoričnih sposobnosti otrok v prvi triadi v OŠ ▪ Povečati delež prebivalcev MOK, ki so vključeni v redno športno rekreativno vadbo ▪ Razvoj Športnega centra Kranj v osrednje regijsko športno – vadbeno – rekreacijsko središče ▪ Urejati manjše atraktivne športne objekte in zelene površine, športne parke oz. igrišča za otroke v območjih z večjo gostoto poselitve po vseh območjih KS 	<p>energetske vire</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uporaba trajnostnih oblik prevoza v mestnih središčih, ▪ Enak dostop do mobilnosti za vse družbene skupine, ▪ Povezovanje na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni pri iskanju rešitev ▪ Priprava logističnega načrta

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>obsežne mreže kolesarskih stez in z zagotovitvijo varnih poti in križišč za pešce,</p> <p>2. spodbujati javni prevoz in razvoj infrastrukture javnega prevoza ter razširjati informacije o že obstoječih dobrih primerih, kot je uvedba celovitih sistemov določanja cen in vozovnic ter razvoj sistemov P+R;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ posebno pozornost se nameni najbolj ranljivim uporabnikom prevoza, na primer z znižanjem omejitev hitrosti ali vzpostavitvijo območij brez avtomobilov v mestnih središčih ali stanovanjskih naseljih, s ciljem 50 % zmanjšanja smrti na cestah do leta 2010, ▪ priprava mestnih logističnih načrtov za zmanjšanje in izboljšanje prevoza blaga v mestih, vključno z usklajevanjem distribucije blaga v mestih na lokalni ravni; ▪ onesnaženost zraka je pomemben vir zdravstvenih težav v EU; zato bi morala mesta z veliko onesnaženostjo zraka uvesti območja z malo emisijami; ▪ boj proti emisijam se osredotoči na sam izvor, poleg tega pa se spodbuja izvajanje inovativnih ukrepov s ciljem, da se rešijo okoljski problemi v mestih; ▪ boljša usklajenost med lokalnimi oblastmi, da bi zagotovili določeno raven skladnosti; slabo usklajevanje med lokalnimi oblastmi vodi k višjim stroškom dostav, gostejšemu prometu in večjemu 		

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	onesnaženju;		
Strategija EU za trajnostni razvoj	<p>SPODBUJANJE IN ZAŠČITA TEMELJNIH PRAVIC Postaviti človeka v osrčje politik Evropske unije s spodbujanjem temeljnih pravic, bojem proti vsem oblikam diskriminacije in s prispevkom k zmanjšanju revščine ter odpravo socialne izključenosti po vsem svetu.</p> <p>SOLIDARNOST MED GENERACIJAMI IN ZNOTRAJ NJIH Obravnavanje potreb sedanjih generacij, ne da bi se s tem zmanjšala sposobnost prihodnjih generacij, da zadovoljijo svoje potrebe v EU in drugje.</p> <p>ODPRTA IN DEMOKRATIČNA DRUŽBA Zagotavljanje državljske pravice dostopa do podatkov in zagotavljanje dostopa do pravnega varstva. Nuditi primerno svetovanje in možnost udeležbe vsem zainteresiranim strankam in združenjem.</p> <p>SODELOVANJE DRŽAVLJANOV Spodbujanje soodločanja državljanov. Spodbujanje izobraževanja in javne ozaveščenosti</p>		<p>Strategija trajnostnega razvoja EU podaja zelo okvirne cilje oz. usmeritve trajnostnega razvoja. Pri tem lahko zasledimo vsebine, ki niso opazne v Strategiji razvoja MOK in ki bi jih bilo dobro aktivneje vključiti v ukrepe in aktivnosti programa varstva okolja. Pri tem gre predvsem za naslednje vsebine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezemanje odgovornosti in stroškov onesnaževalcev ▪ Preventivni ukrepi in varnost, ▪ Aktivnosti za vključevanje prebivalstva na ravni sprejemanja odločitev.

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>glede trajnostnega razvoja. Obveščanje državljanov o njihovem vplivu na okolje in njihovih možnostih za več trajnostnih odločitev.</p> <p>VKLJUČEVANJE PODJETIJ IN SOCIALNIH PARTNERJEV Spodbujanje socialnega dialoga, družbene odgovornosti gospodarskih družb in zasebno-javnih partnerstev za več sodelovanja in skupne odgovornosti ter dosego trajnostne porabe in proizvodnje.</p> <p>POVEZANOST POLITIK IN UPRAVLJANJE Spodbujanje povezanosti vseh politik Evropske unije in povezanosti lokalnih, regionalnih, nacionalnih in globalnih ukrepov za povečanje njihovega prispevka k trajnostnemu razvoju.</p> <p>VKLJUČEVANJE POLITIK Spodbujanje vključevanja ekonomskih, socialnih in okoljskih načel, da se s čim večjim izkoriščanjem instrumentov za učinkovitejše predpise, kot so uravnotežena presoja vpliva in posvetovanje z interesnimi skupinami, uskladijo in vzajemno krepijo.</p> <p>UPORABA NAJBOLJŠEGA RAZPOLOŽLJIVEGA ZNANJA Zagotavljanje, da se politike razvijejo, ocenijo in izvajajo na podlagi najboljšega dostopnega znanja in da so gospodarsko zdrave in stroškovno</p>		

Programi, Strategije	Cilji programov /strategij	Cilji Strategije trajnostnega razvoja	Zaključki
	<p>učinkovite.</p> <p>NAČELO PREVIDNOSTI Izvajanje ustreznih postopkov ocenjevanja in preventivnih ukrepov povsod, kjer obstaja objektivna znanstvena negotovost, da se prepreči morebitna nevarnost za človeško zdravje ali za okolje ter se preventivno ukrepa.</p> <p>ONESNAŽEVALCI NAJ PLAČAJO Zagotavljanje, da so cene odraz dejanskih stroškov, ki jih poraba in proizvodnja predstavljata za družbo, in da onesnaževalci plačajo za škodo, ki jo povzročijo človeškemu zdravju in okolju.</p>		